

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ ЮРИДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ЯРОСЛАВА МУДРОГО**

**ІНТЕРАКТИВНІ НАВЧАЛЬНО-
МЕТОДИЧНІ МАТЕРІАЛИ**

для самостійної роботи та практичних
завдань з навчальної дисципліни

«ПРОФЕСІЙНА ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ ПРАВНИКА»

для здобувачів вищої освіти другого (магістерського) рівня
вищої освіти галузі знань 08 «Право» спеціальності 081 «Право»

**ХАРКІВ
2024**

Інтерактивні навчально-методичні матеріали для самостійної роботи та практичних завдань з навчальної дисципліни **«Професійна відповідальність правника»** для здобувачів вищої освіти другого (магістерського) рівня вищої освіти галузі знань 08 «Право» спеціальності 081 «Право» / Ярошенко О. М., Луценко О. Є. Харків: Нац. юрид. ун-т імені Ярослава Мудрого, 2024. 65 с.

Розробники:

Олег Миколайович Ярошенко – доктор юридичних наук, професор, професор кафедри трудового права Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого, член-кореспондент Національної академії правових наук України, Заслужений діяч науки і техніки України;

Олена Євгенівна Луценко – кандидатка юридичних наук, доцентка, доцентка кафедри трудового права Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого

*Рекомендовано до видання науково-методичною радою Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого
(протокол № 7 від 09.01.2024 р.)*

5 ЗАПОВІДЕЙ ЮРИСТА

1. Не обманюй того, хто потребує твоєї допомоги і довіряє твоїм знанням.

Життя – це бумеранг, не заперечуй факт.
Обманувши раз – заплатиш двічі;
Даючи обіцянку – дивись у вічі;
Чи совість є – покаже час,
Як і факт того, що вчили Вас.

2. Поважай того, хто до тебе звернувся.

Багатий або бідний;
Нікчемний або гідний;
Усі ми можемо щось зробити,
за що нас можуть засудити.
Але не будь занадто строгим,
заради крові на усе готовим,
Карай по факту, не жалій,
але душею все ж теплий.

3. Не продавай себе.

Не доводь усім нам факт,
що честь й товар стоять у ряд,
що ціну має все на світі,
що треба тільки попросити.
Продавшись раз – продашся й двічі
і навіть зможеш глянути у вічі,
але себе ти загубив – грошима душу потопив.

4. Залишайся професіоналом поза роботою, а людиною на роботі.

Костюм важкий, якщо ти знаєш,
що він лише як прикриття
жорстокості і непокори,
що так кислотні для життя.
Сумління, як твій вектор, сіє,
повагу й бережне чуття,
до того, що усе на світі
існує власним, істинним життям.

5. Відповідай за свої дії.

Усі люди – усі смертні,
і кожен робить помилки.
Не все на світі так чудесно,
щоб жити, як жили святі.
Порушив право – поклонись, признай
свою провину,
не зробиш це – тоді дивись,
як рубить гільйотина.

студент

Василенко В. група 02-21м-02емпл

1. ВСТУП

Навчальна дисципліна **«Професійна відповідальність правника»** має забезпечити отримання студентами знань щодо сфер професійної відповідальності правників, зрозуміти коло завдань та обов'язків, які стоять перед правниками у процесі виконання трудової функції, а також осягнути сутність прав, які правники можуть реалізовувати для виконання тих завдань та обов'язків, які перед ними ставляться законодавством, роботодавцем, клієнтом та суспільством.

Ці інтерактивні матеріали покликані активізувати критичне мислення та аналітичну діяльність студентів, спонукати їх до проведення науково-дослідницької роботи, більш глибоко занурити їх у юридичну дійсність.

Визначена дисципліна передбачає такі форми занять: лекції, практичні заняття, індивідуальні навчально-дослідницькі завдання, консультації, самостійну роботу студентів. Підсумковою формою контролю знань студентів є іспит.

Основною метою курсу є формування у студентів теоретичних знань та практичних навичок і розуміння принципів правничої діяльності. Побудова цього курсу відповідає затвердженій Програмі Єдиного державного кваліфікаційного іспиту за спеціальностями «Право» та «Міжнародне право» на другому (магістерському) рівні вищої освіти

<https://mon.gov.ua/ua/news/zatverdzheno-programu-yedki-dlya-magistriv-za-specialnostyami-pravo-ta-mizhnarodne-pravo>).

Студенти у процесі засвоєння навчальної дисципліни «Професійна відповідальність правника» повинні:

ЗНАТИ:

- основні положення Конституції України, рішень Конституційного Суду України, підзаконних нормативно-правових актів, правових позицій Верховного Суду, стан судової практики;
- лекційний матеріал;

УМІТИ:

- системно розуміти актуальні питання професійної відповідальності правника;
- застосовувати принципи верховенства права для розв'язання складних проблем у питаннях установлення фактів дотримання / порушення правил етичної поведінки правників ;
- обґрунтовувати та мотивувати правові рішення у сфері професійної відповідальності правника, давати розгорнуту юридичну аргументацію;
- самостійно готувати проєкти науково-правових висновків тощо.

ЗАТВЕРДЖЕНО
на засіданні кафедри
трудового права Національного
юридичного університету
імені Ярослава Мудрого (протокол
№ 8 від 14.12.2023 р.)

2. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ «ПРОФЕСІЙНА ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ ПРАВНИКА»

ЗАГАЛЬНА ЧАСТИНА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ «ПРОФЕСІЙНА ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ ПРАВНИКА».

БЛОК 1. СФЕРА ПРОФЕСІЙНОЇ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ ПРАВНИКА В УКРАЇНІ.

- Сутність, види та форми професійної правничої діяльності.
- Соціальне призначення правничої професії. Функції та роль правника у становленні демократії, забезпеченні поваги до прав і свобод людини та дії верховенства права, протидії корупції.
- Місце правничих професій серед інших професій в Україні. Регульовані та нерегульовані правничі професії. Умови і порядок доступу до правничої професії. Юридична освіта як кваліфікаційна вимога до правника. Реформа юридичної освіти.
- Професійні права правника в Україні. Професійні обов'язки правника в Україні.
- Сфера професійної відповідальності правника в Україні.

БЛОК 2. ПРОФЕСІЙНА КОМПЕТЕНТНІСТЬ ПРАВНИКА..

- Компетентність юридичної практичної діяльності. Повага правником та непорушення прав, свобод та законних інтересів інших суб'єктів.
- Конфліктність юридичної практичної діяльності.
- Інформативність юридичної практичної діяльності.
- Конфіденційність юридичної практичної діяльності (або професійна таємниця). Професійна таємниця у правничій діяльності: поняття, види, зміст, значення, обов'язок зберігати, відповідальність.

- Професіоналізм роботи правника з організаційно-правовими та розпорядчими документами.

БЛОК 3. ПРОФЕСІЙНИЙ РОЗВИТОК ПРАВНИКА

- Загальні положення про професійний розвиток працівника.
- Професійний розвиток адвоката.
- Професійний розвиток нотаріуса.
- Професійний розвиток прокурора.
- Професійний розвиток судді.

БЛОК 4. МІЖНАРОДНІ СТАНДАРТИ ПРАВНИЧОЇ ПРОФЕСІЇ.

- Види міжнародно-правових актів, які регулюють стандарти правничої професії.
- Міжнародні та європейські стандарти поведінки правника.
- Стандарти незалежності правничої професії Міжнародної асоціації юристів. Міжнародно-правові стандарти етики та поведінки прокурорів, суддів, адвокатів та нотаріусів.

ОСОБЛИВА ЧАСТИНА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ «ПРОФЕСІЙНА ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ ПРАВНИКА».

БЛОК 1. ПРОФЕСІЙНА ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ АДВОКАТА.

- Особливості професійної етики адвоката.
- Взаємодія з клієнтами. Пріоритет інтересів клієнта. Етика відносин між адвокатом та клієнтом. Принципи компетентності та доброчесності. Основні вимоги до позаслужбової поведінки адвоката.
- Підстави для надання адвокатом правової допомоги
- Прийняття доручення клієнта. Привілей стосунків: адвокат-клієнт. Лояльність і пріоритет інтересів клієнта. Адвокатська таємниця (конфіденційність). Винятки з правила дотримання адвокатської таємниці у глобальному контексті.
- Неприпустимість конфлікту інтересів. Джерела конфлікту інтересів. Етика винагороди за надання професійної правничої допомоги.
- Вимоги до рекламування адвокатської діяльності. Обмеження щодо рекламування адвокатської діяльності.
- Етика спілкування адвоката із учасниками процесу. Взаємодія з учасниками судового процесу та органами державної влади.
- Дотримання адвокатом етичних обов'язків під час публічної, наукової та публіцистичної діяльності.

- Етика адвоката при спілкуванні в соціальних мережах і використанні мережі Інтернет.
- Роль професійної асоціації для захисту незалежності і професійної свободи адвоката.

БЛОК 2. ДИСЦИПЛІНАРНА ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ АДВОКАТА.

- Дисциплінарний проступок адвоката.
- Обставини, що виключають притягнення адвоката до дисциплінарної відповідальності.
- Особливий порядок дисциплінарного провадження як одна з гарантій адвокатської діяльності. Стадії дисциплінарного провадження.
- Вища кваліфікаційно-дисциплінарна комісія адвокатури.
- Види дисциплінарних стягнень. Дисциплінарні стягнення за порушення Правил адвокатської етики.

БЛОК 3. ПРОФЕСІЙНА ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ НОТАРІУСА.

- Вимоги, що висуваються до нотаріусів.
- Правила професійної етики нотаріусів. Європейський кодекс нотаріальної етики.
- Взаємодія з клієнтами. Основні вимоги до позаслужбової поведінки нотаріуса.
- Взаємодія з органами державної влади
- Взаємодія з іншими нотаріусами.
- Нотаріальна таємниця, межі нотаріальної таємниці.
- Професійна відповідальність нотаріуса (державного та приватного).

БЛОК 4. ПРОФЕСІЙНА ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ ПРОКУРОРА.

- Нормативно-правова основа етики прокурора. Етичні принципи та цінності у діяльності прокурора.
- Участь у здійсненні правосуддя та інші функції прокурора: морально-етичний аспект.
- Взаємовідносини з органами державної влади та органами місцевого самоврядування.
- Взаємовідносини з правоохоронними органами.
- У відносинах з іншими учасниками судочинства.
- Взаємовідносини у колективах прокуратур.
- Взаємовідносини керівного складу органів прокуратури з підпорядкованими працівниками.
- Взаємовідносини із засобами масової інформації.

- Взаємовідносини з громадянами.
- Етичні вимоги до обвинувальної промови прокурора.
- Вимоги до зовнішнього вигляду прокурора.
- Основні вимоги до позаслужбової поведінки прокурора. Професійна відповідальність прокурора за порушення професійної етики. Дисциплінарне провадження.

БЛОК 5. ПРОФЕСІЙНА ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ СУДДІ.

- Нормативна основа етичної поведінки суддів. Європейські та міжнародні стандарти етичної поведінки суддів. Законодавче регулювання стандартів етичної поведінки суддів на національному рівні.
- Принципи етичної поведінки судді. Основні вимоги до позаслужбової поведінки судді.
- Взаємодія з учасниками судового процесу. Місце судді у змагальному судовому процесі. Незалежність, справедливість, безсторонність, компетентність в суддівській діяльності. Обмеження позапроцесуальних відносин з учасниками судового процесу. Етичні вимоги до поведінки судді в судовому процесі. Самовідвід, як спосіб уникнення і як механізм запобігання упередженого вирішення справи. Гласність процесу та таємниця нарадчої кімнати: етика залежності.
- Взаємодія з органами державної влади. Участь судді у громадській діяльності та публічних заходах. Обмеження участі у політичній діяльності.
- Взаємодія з іншими суддями. Суддівське самоврядування: форма організації.
- Конфіденційна інформація в професійній діяльності судді.
- Професійна відповідальність судді. Процедура дисциплінарного провадження щодо судді. Види дисциплінарних стягнень. Органи, що уповноважені притягнути суддів до відповідальності за неналежну поведінку. Механізм їх функціонування та способи оскарження їх рішень.

3. ЗАГАЛЬНИЙ РОЗРАХУНОК ГОДИН ЛЕКЦІЙ, ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ, САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ

ДЛЯ ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ ДЕННОЇ ФОРМИ НАВЧАННЯ

№ п/п	Дата прове- дення (згідно з розкла- дом)	Тема навчальної дисципліни	Обсяг у годинах			
			Усього	У тому числі		
				Лекції	Практичні заняття, семінарські заняття, колоквіуми тощо	Самостійна робота
1	2	3	4	5	6	7
		ЗАГАЛЬНА ЧАСТИНА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ «ПРОФЕСІЙНА ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ ПРАВНИКА».				
		Тема 1. СФЕРА ПРОФЕСІЙНОЇ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ ПРАВНИКА В УКРАЇНІ.	16	2	2	12
		Тема 2. ПРОФЕСІЙНА КОМПЕТЕНТНІСТЬ ПРАВНИКА	16	2	2	12
		Тема 3. ПРОФЕСІЙНИЙ РОЗВИТОК ПРАВНИКА	16	2	2	12
		Тема 4. МІЖНАРОДНІ СТАНДАРТИ ПРАВНИЧОЇ ПРОФЕСІЇ	16	2	2	12
		Разом	64	8	8	48
		ОСОБЛИВА ЧАСТИНА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ «ПРОФЕСІЙНА ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ ПРАВНИКА».				
		Тема 5. ПРОФЕСІЙНА ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ АДВОКАТА.	20	4	4	12
		Тема 6. ДИСЦИПЛІНАРНА ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ АДВОКАТА.	18	4	4	10

1	2	3	4	5	6	7
		Тема 7. ПРОФЕСІЙНА ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ НОТАРІУСА.	18	2	2	14
		Тема 8. ПРОФЕСІЙНА ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ ПРОКУРОРА.	18	2	2	14
		Тема 9. ПРОФЕСІЙНА ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ СУДДІ.	18	4	4	14
		Разом	116	16	16	84
		Усього годин / кредитів ECTS	180/6	24	24	132

Активна

ДЛЯ ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ ЗАОЧНОЇ ФОРМИ НАВЧАННЯ

№ п/п	Дата проведення (згідно з розкладом)	Тема навчальної дисципліни	Обсяг у годинах			
			Усього	У тому числі		
				Лекції	Практичні заняття, семінарські заняття, колоквіуми тощо	Самостійна робота
1	2	3	4	5	6	7
		ЗАГАЛЬНА ЧАСТИНА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ «ПРОФЕСІЙНА ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ ПРАВНИКА».				
		Тема 1. СФЕРА ПРОФЕСІЙНОЇ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ ПРАВНИКА В УКРАЇНІ.	16	-	-	16
		Тема 2. ПРОФЕСІЙНА КОМПЕТЕНТНІСТЬ ПРАВНИКА	16	2	2	12
		Тема 3. ПРОФЕСІЙНИЙ РОЗВИТОК ПРАВНИКА	16	-	-	16
		Тема 4. МІЖНАРОДНІ СТАНДАРТИ ПРАВНИЧОЇ ПРОФЕСІЇ	20	2	2	16
		Разом	68	4	4	60

1	2	3	4	5	6	7
		ОСОБЛИВА ЧАСТИНА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛНИ «ПРОФЕСІЙНА ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ ПРАВНИКА».				
		Тема 5. ПРОФЕСІЙНА ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ АДВОКАТА.	20	2	2	16
		Тема 6. ДИСЦИПЛІНАРНА ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ АДВОКАТА.	18	-	-	18
		Тема 7. ПРОФЕСІЙНА ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ НОТАРІУСА.	16	2	-	14
		Тема 8. ПРОФЕСІЙНА ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ ПРОКУРОРА.	16	-	-	16
		Тема 9. ПРОФЕСІЙНА ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ СУДДІ.	16	-	-	16
		Разом	112	4	2	106
		Усього годин / кредитів ECTS	180/6	8	6	166

4. ЗАВДАННЯ ДО ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ ТА САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ

ТЕМА 1 СФЕРА ПРОФЕСІЙНОЇ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ ПРАВНИКА В УКРАЇНІ

ПИТАННЯ ДЛЯ ОБГОВОРЕННЯ

1. Призначення правничої професії. Функції та роль правника.
2. Місце правничих професій серед інших професій в Україні.
3. Умови і порядок доступу до правничої професії.
4. Професійні права правника в Україні. Професійні обов'язки правника в Україні.
5. Особливості професійної відповідальності правника в Україні.

ЗАВДАННЯ 1

Замисліться над можливістю розробки проекту документу про цінності та інтереси правосуддя, які мають визнати і погодити представники всіх правничих професій (судді, адвокати, прокурори, нотаріуси та ін.) стосовно професійної поведінки та відповідальності правника, враховуючи рекомендації з Аналітичного звіту за результатами проекту «Залучення громадськості до формування рамки кваліфікацій правничої професії шляхом проведення аналізу обсягу знань, переліку навичок і вмінь, якими має володіти випускник юридичного навчального

закладу, щоб відповідати вимогам сучасного ринку праці» [\(читайте тут\)](#), та Звіту за результатами аналітичного дослідження «Знання та навички випускників юридичних факультетів та закладів вищої освіти через призму відповідності потребам ринку праці» [\(дивіться тут\)](#), а також користуючись наявними кодексами професійної етики суддів, адвокатів, прокурорів та нотаріусів.

Чи можливо підготувати такий документ і чи буде він мати практичну цінність? Надайте та обґрунтуйте Вашу відповідь у форматі есе.

Есе рекомендовано писати відповідно до структурної моделі IRAC – issue-reasoning-analysis-conclusion («питання-обґрунтування-аналіз-висновок»). Есе мають бути лаконічними, точно сконцентрованими на темі. Обсяг есе, зазвичай, повинен становити 1000–1500 слів (3–5 стандартних аркушів А4).

ЗАВДАННЯ 2

Написати розгорнуту письмову відповідь загальним обсягом 4-5 сторінок друкованого тексту на тему «Практика формування і реалізації стандартів професійної діяльності правника в Україні та за кордоном».

Оцінюватиметься здатність самостійно працювати з літературою в рамках тематики, аналізувати та систематизувати інформацію.

ЗАВДАННЯ 3

Висловити свої авторські пропозиції щодо можливої назви професії (посади) юриста, який спеціалізувався би на веденні справ щодо відносин у сфері праці (від прийняття на роботу, весь процес перебігу трудових правовідносин і включно із трудовими спорами) та розробіть професійний стандарт для цієї професії.

ЗАВДАННЯ 4

Уявіть, що Ви створили юридичну фірму (об'єднання тощо). Розподіліть між собою сфери професійної відповідальності. Визначте професійні вимоги (професійні стандарти) до кожного з фахівців, які будуть відповідати за той чи інший напрямок роботи Вашої фірми.

ЗАВДАННЯ 5

Прочитайте, осмисліть та підготуйтеся до дискусії за статтею «Introducing Students to Ethics and Professionalism Challenges in Virtual Communication», Katherine M. Koops, James E. Moliterno, Carol E. Morgan, Carol D. Newman

<https://scholarlycommons.law.wlu.edu/cgi/viewcontent.cgi?article=1730&context=wlufac>

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ ЗА ТЕМОЮ:

1. Інститут юридичної відповідальності у демократичних правових системах : монографія / [кол. авторів]; за заг. ред. Н. М. Оніщенко. К. : Видавництво «Юридична думка», 2009. 216 с.
2. Лозовой В. О., Петришин О. В. Професійна етика юриста. Х.: Право, 2004. 176 с.
3. Сущенко В. ПРОБЛЕМА ПРОФЕСІЙНОЇ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ ЮРИСТА (нотатки філософсько-правового аналізу)

 https://tomorrowlawyer.org/wp-content/uploads/2017/07/Sushchenko_Problema_profesiinoi_vidpovidalnosti.pdf

4. Сущенко В. М. ПРОФЕСІЙНА ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ ЮРИСТА: ДЕОНТОЛОГІЧНІ ТА ПРАВОВІ ПРОБЛЕМИ

 <http://www.pravoznavec.com.ua/period/article/21064/%D1#chapter>

5. Сущенко В. М. МОДЕЛЬ ПРОФЕСІЙНОЇ КУЛЬТУРИ ПРАВНИКА: КРИТЕРІЇ ТА ПІДХОДИ

 <http://www.pravoznavec.com.ua/period/article/21229/%D1#chapter>

6. Сущенко В. М. ПРОФЕСІЙНА ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ ЮРИСТА: ДЕОНТОЛОГІЧНІ ТА ПРАВОВІ ПРОБЛЕМИ

 http://ekmair.ukma.edu.ua/bitstream/handle/123456789/13573/Sushhenko_Pr ofesijna_vidpovidal%60nist%60_yury%60sta.pdf?sequence=1&isAllowed=y #:~:text=Виходячи%20із%20загальноновизнаного%20поняття%20«деон,Ві дповідальність%20ПРАВНИКА%20—%20це%20здат%20ність

ТЕМА 2

ПРОФЕСІЙНА КОМПЕТЕНТНІСТЬ ПРАВНИКА

ПИТАННЯ ДЛЯ ОБГОВОРЕННЯ

1. Компетентність юридичної практичної діяльності. Повага правником та непорушення прав, свобод та законних інтересів інших суб'єктів.
2. Конфліктність юридичної практичної діяльності.
3. Інформативність юридичної практичної діяльності.
4. Професійна таємниця у правничій діяльності: поняття, види, зміст, значення, обов'язок зберігати, відповідальність.
5. Професіоналізм роботи правника з організаційно-правовими та розпорядчими документами

ЗАВДАННЯ 1

Мішин звернувся до суду з позовом про спростування недостовірної інформації та стягнення моральної шкоди. Свої вимоги мотивує тим, що на засіданні комісії інформаційно-консультаційного центру ПАТ, членом якої він був, юрисконсульт цього ПАТ звернувся до Мішина з висловлюванням «Ви тупий», чим, на думку, Мішина публічно образив та умисно принизив честь, гідність та ділову репутацію та заподіяв моральну шкоду, яка виразилася в моральних стражданнях та переживаннях, позаяк юрисконсульт принизив Мішина перед членами комісії, серед яких були як працівники ПАТ, так і представники інших контролюючих органів.

Мішин вважає, що висловлена юрисконсультом фраза «Ви тупий» є негативною та такою, що порушує його особисті немайнові права та суперечить встановленим правилам поведінки та моралі. Відтак, Мішин ставив питання перед керівництвом ПАТ про визнання такого юрисконсульта професійно непридатним, але керівництво ніяк на це не відреагувало. Тому Мішин сподівається на справедливість суду.

Як Ви вважаєте, чи може така поведінка юрисконсульта свідчити про його професійну непридатність? Чи повинне було керівництво ПАТ якось відреагувати на таку поведінку свого юрисконсульта? Яке рішення прийме суд? Сформулюйте свою правову позицію.

ЗАВДАННЯ 2

Артюхін звернувся до суду з позовом про визнання відмови в прийнятті його на роботу незаконною. Свій позов мотивує тим, що він двічі зустрічався з

директором ТОВ «Паж» щодо працевлаштування юристом в цьому ТОВ. Перший раз на початку жовтня 2021 р. Артюхін особисто спілкувався із директором ТОВ «Паж» і директор погодився на його працевлаштування. Викликався фінансовий директор, з яким обговорювався розмір його посадового окладу. В Артюхіна жодних документів не вимагали надати. Після цієї зустрічі, Артюхін 11.10.2021 р. за місцем своєї роботи надав заяву про звільнення, позаяк вважав, що знайшов нову, цікаву та більш високооплачувану роботу.

22 жовтня 2021 р. Артюхін удруге прийшов до директора ТОВ «Паж» вже з заявою про прийняття його на посаду юриста. Директор написав резолюцію на заяві «Оформити». Після цього Артюхін звернувся до відділу кадрів. Працівниця відділу видала йому одразу направлення на медичний огляд. При цьому ніхто не питав у нього документів про освіту, а тому Артюхін не сказав, що диплома про юридичну освіту ще не отримав. Вже після оформлення його на роботу з'ясувалося, що в нього є лише довідка, яка підтверджує, що він закінчив Міжрегіональну академію управління персоналом та йому присвоєна кваліфікація юриста. Але диплом знаходиться на стадії оформлення.

Відтак, директор наказав скасувати наказ про прийняття Артюхіна на роботу. Артюхін вважає, що такі дії є неправомірними. Тим більше, що диплом він скоро отримає, а досвід роботи в нього є на тій фірмі, з якої йому довелося звільнитися, бо він думав, що отримає роботу у ТОВ «Паж».

Чи були порушення в діях директора? Які кваліфікаційні вимоги до юриста/юрисконсульта висуваються законодавством? Яке рішення прийме суд? Сформулюйте свою правову позицію.

ЗАВДАННЯ 3

Адвокатське об'єднання "Донець і партнери" розмістило на своїй сторінці Фейсбук публікацію (пост) такого змісту <https://www.facebook.com/donets.partners/posts/1249074228823865/>:

«Glovo - доставка смерті.

Шукаємо свідків, які готові виступити в суді і розкрити подробиці схеми ухилення компанії "Глово" від виконання вимог податкового та трудового законодавства. Конфіденційність гарантуємо!

Глово - європейська компанія в Україні, яка діє не по-європейськи.

За жовтими яскравими рюкзаками, які ми зустрічаємо щодня, сховані люди, обличчя яких ми часто навіть не помічаємо. Люди, які так само, майже щодня стають жертвами застарілого законодавства та безвідповідальності компанії, бренд якої везуть на своїх плечах.

Проте попри всі небезпеки, компанія влаштовує працівників неофіційно, називаючи їх просто користувачами програмного забезпечення, але аж ніяк не працівниками компанії. Це означає, що працівникам не надають жодного

страхування чи компенсацій у разі виникнення надзвичайних ситуацій. Виглядає так, що “гловери” для компанії не люди, а звичайний ресурс. Якщо щось станеться - ти сам на сам з проблемами, а компанія від тебе відвернеться.

Нам відомо безліч трагічних історій, жертвами яких стали кур'єри Glovo, однак, коли до нас звернувся клієнт А. ми не змогли залишитись осторонь і вирішили боротися за відновлення справедливості.

У боротьбі за правду і справедливість, ми шукаємо свідків які можуть розповісти, як працює Глово. Тож якщо Ви готові - просимо звернутися до нас будь-яким зручним способом.

Серед кур'єрів існує дуже умовна і звісно, неофіційна статистика: ДТП - щодня, смертність - близько 20 осіб на рік».

Як Ви вважаєте, чи є компетентним у такий спосіб адвокату(ам) шукати свідків у справі? Чи є професійним для адвоката у такий спосіб фактично звинувачувати компанію у недоведених фактах, про які йдеться у дописі Фейсбук? Чи вбачаєте Ви в діях адвокатів певний склад дисциплінарного проступку? Наведіть правові аргументи та сформулюйте свою правову позицію.

Чи зміниться Ваша точку зору після дослідження матеріалів, які стали предметом розгляду у судах? Чи згодні Ви з судовими рішеннями? Прокоментуйте, керуючись нормами права.

<https://reyestr.court.gov.ua/Review/108925447>

<https://reyestr.court.gov.ua/Review/106276998>

<https://reyestr.court.gov.ua/Review/112895374>

ЗАВДАННЯ 4

Уважно прочитайте та проаналізуйте статтю на тему «Не дипломом єдиним.

Якими знаннями має володіти юрист, щоб бути конкурентним на ринку» **за посиланням**

<https://yur-gazeta.com/publications/practice/inshe/ne-diplomom-edinim-yakimi-znannyami-mae-voloditi-yurist-shchob-buti-konkurentnim-na-rinku.html>

Чи погоджуєтесь Ви із підходом автора до визначення переліку навичок, якими має володіти сучасний юрист. Аргументуйте та за можливості доповніть своїми думками правового змісту.

ЗАВДАННЯ 5

Бориспільським судом вперше в Україні було розглянуто справу щодо булінгу школярки Бориспільської ЗОШ. Зокрема, в опублікованому документі зазначається, що винна «вчинила боулінг», а не «булінг» відносно потерпілої.

Справа № 359/933/19
Провадження № 3/359/497/2019

Бориспільський міськрайонний суд Київської області ПОСТАНОВА

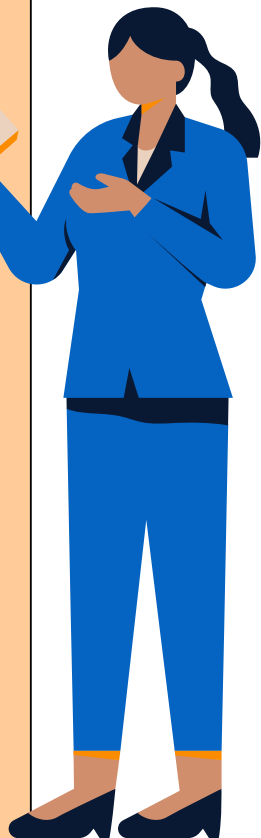
ІМЕНЕМ УКРАЇНИ
05 лютого 2019 м. Бориспіль

Суддя Бориспільського міськрайонного суду Київської області Кабанячий Ю.В., за участі особи яка притягується до відповідальності, розглянувши адміністративний матеріал, що надійшов від Бориспільського ВП ГУ НП в Київській області, про притягнення до адміністративної відповідальності за ч.3 [ст. 173-4 КУпАП](#), по відношенню до ОСОБА_1, ІНФОРМАЦІЯ_1, працюючої касиром «Ощадбанк», зареєстровану та проживаючу за адресою: АДРЕСА_1, ідентифікаційний номер НОМЕР_1, паспорт id № НОМЕР_2,

ВСТАНОВИВ:

З даних протоколу про адміністративне правопорушення серія ГР № 376301 від 26.01.2019 слідує, що 22.01.2019 о 10:00 год. неповнолітня гр.ОСОБА_2, ІНФОРМАЦІЯ_3, знаходячись в приміщенні Бориспільської ЗОШ №7, за адресою: м.Бориспіль вул. Калмикова 7, **вчинила боулінг**, тобто дії психологічного та сексуального насильства із застосуванням засобів електронних комунікацій, щодо неповнолітньої ОСОБА_3, що проявилось у висвітленні непристойних фото у мережі «інстаграм», в результаті чого могла бути завдана шкода психічному здоров'ю потерпілої. Відповідальність за вказане діяння несе мати ОСОБА_1 за ознаками правопорушення передбаченого ч.3 [ст.173-4 КУпАП](#).
У судовому засіданні мати неповнолітньої ОСОБА_2 - ОСОБА_1 вину в скоєному визнала, просила суворо не карати.

[Статтею 245 КУпАП](#) передбачено, що завданнями провадження у справах про адміністративні правопорушення є своєчасне, повне і об'єктивне з'ясування всіх обставин справи, вирішення її у точній відповідності із законом.
Згідно [ст. 7 КУпАП](#) ніхто не може бути підданий заходу впливу в зв'язку з адміністративним правопорушенням інакше як на підставах і в порядку, встановленому законом. Провадження в справах про адміністративне правопорушення здійснюється на основі суворого дотримання законності.
У відповідності до ч. 1 [ст. 9 КУпАП](#) адміністративним правопорушенням визнається протиправна, винна (умисна або необережна) дія чи бездіяльність, яка посягає на ...

Як Ви вважаєте, чи може таке рішення свідчити про некомпетентність судді/ помічника судді? Чи означає це те, що суддя та помічник судді не мають достатнього рівня компетентності та знань, щоб розрізняти категорії «булінг» та «боулінг»? Як Ви вважаєте чи можна притягнути до дисциплінарної відповідальності суддю/помічника судді? Аргументуйте та сформулюйте свою правову позицію.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ ЗА ТЕМОЮ:

1. Сущенко В.М. Професійна відповідальність правника: навч. посіб. Миколаїв: Вид-во МДГУ ім. Петра Могили, 2008. 236 с. 2. Лозовой В.О., Петришин О.В. Професійна етика юриста. Х.: Право, 2004. 176 с.
3. Сущенко В.М. Модель професійної культури правника: критерії та підходи. *Наукові записки НаУКМА*. 2009. Т. 90: Юридичні науки. С. 29-33.
4. Сущенко В.М. Правосвідомість правника у контексті доктрини верховенства права. *Загальнотеоретичне правознавство, верховенство права та Україна*. 2013. С. 364-377.
5. Малига В.А., Станкевич В.Л. «Конфіденційність» та «професійна таємниця» як юридичні категорії: зміст та співвідношення понять. *Європейські перспективи*. 2012. № 4. Ч. 1. С. 24-32.

[http://irbis-nbuv.gov.ua/cgi-bin/irbis_nbuv/cgiirbis_64.exe
C21COM=2&I21DBN=UJRN&P21DBN=UJRN&
IMAGE_FILE_DOWNLOAD=1&image_file_name=PDF/evpe_2012_4\(1\)_6.pdf](http://irbis-nbuv.gov.ua/cgi-bin/irbis_nbuv/cgiirbis_64.exe?C21COM=2&I21DBN=UJRN&P21DBN=UJRN&IMAGE_FILE_DOWNLOAD=1&image_file_name=PDF/evpe_2012_4(1)_6.pdf)

6. Резнікова Г.І. Професійна таємниця: поняття, ознаки та види. Питання боротьби зі злочинністю. 2013. Вип. 26. С. 280-292.

[http://www.irbis-nbuv.gov.ua/cgi-
bin/irbis_nbuv/cgiirbis_64.exe?C21COM=2&I21DBN=UJRN&P21DBN=UJRN&Z2
1ID=&IMAGE_FILE_DOWNLOAD=1&image_file_name=PDF/Pbzz_2013_26_25.
pdf](http://www.irbis-nbuv.gov.ua/cgi-bin/irbis_nbuv/cgiirbis_64.exe?C21COM=2&I21DBN=UJRN&P21DBN=UJRN&Z21ID=&IMAGE_FILE_DOWNLOAD=1&image_file_name=PDF/Pbzz_2013_26_25.pdf)

ТЕМА 3 ПРОФЕСІЙНИЙ РОЗВИТОК ПРАВНИКА

ПИТАННЯ ДЛЯ ОБГОВОРЕННЯ

1. Загальні положення про професійний розвиток працівника.
2. Професійний розвиток адвоката.
3. Професійний розвиток нотаріуса.
4. Професійний розвиток прокурора.
5. Професійний розвиток судді.

ЗАВДАННЯ 1

Відповідно до ст. 21 Закону України «Про адвокатуру та адвокатську діяльність» адвокат зобов'язаний підвищувати свій професійний рівень. А згідно зі ст.34 дисциплінарним проступком є невиконання або неналежне виконання своїх професійних обов'язків.

Чи можна вважати, що ненабрання адвокатом за звітний рік визначеної кількості залікових балів є дисциплінарним проступком? Надайте науково-правовий висновок (письмовий).

ЗАВДАННЯ 2

Підготуйте науково-правовий висновок щодо тлумачення змісту припису ст. 5 Закону України «Про нотаріат» від 02.09.1993 р. № 3425-XII : «Нотаріус зобов'язаний:

..постійно підвищувати свій професійний рівень, а у випадках, передбачених пунктом 3 частини першої статті 29-1 цього Закону (ця стаття містить «Підстави зупинення нотаріальної діяльності приватного нотаріуса»), проходити підвищення кваліфікації;...»

Чи означає таке формулювання, що нотаріус підвищення кваліфікації має проходити лише у випадках зупинення нотаріальної діяльності приватного нотаріуса? Сформулюйте свою правову позицію.

ЗАВДАННЯ 3

Уважно прочитайте та проаналізуйте статтю «Шлях юриста: стратегії професійного розвитку» **за посиланням**

<https://jur-gazeta.com/dumka-eksperta/shlyah-yurista-strategiyi-profesiynogo-rozvitku.html>

Чи погоджуєте Ви із прочитаним?

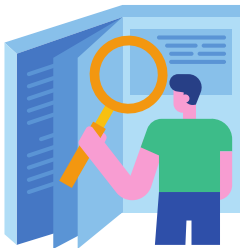
Щоб Ви ще виокремили на шляху становлення висопрофесійного Юриста? Обґрунтуйте та сформулюйте свою правову позицію.

ЗАВДАННЯ 4

Ознайомтеся із матеріалами інтерв'ю адвоката із м. Славутич Владислава, який присвятив підвищенню кваліфікації 381 годин у 2020 році та 145 годин у 2021 р. **Перейдіть за посиланням** <https://zib.com.ua/ru/150328.html>

Як Ви вважаєте, чи повинні такі старанні фахівці бути якось заохочені, винагороджені? Чи повинні мати якість переваги в професії? Чи має взагалі якийсь сенс набирати залікові бали – це лише формальність чи все ж професійний розвиток? Аргументуйте з посиланнями на правові акти.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ ЗА ТЕМОЮ:

1. Суцценко В.М. Професійна відповідальність правника: навч. посіб. Миколаїв: Вид-во МДГУ ім. Петра Могили, 2008. 236 с.
2. Лозовой В.О., Петришин О.В. Професійна етика юриста. Х.: Право, 2004. 176 с.
3. Суцценко В.М. Модель професійної культури правника: критерії та підходи. *Наукові записки НаУКМА*. 2009. Т. 90: Юридичні науки. С. 29-33.
4. Суцценко В.М. Правосвідомість правника у контексті доктрини верховенства права. *Загальнотеоретичне правознавство, верховенство права та Україна*. 2013. С. 364-377.
5. Інститут юридичної відповідальності у демократичних правових системах : монографія / [кол. авторів]: за заг. ред. Н. М. Оніщенко. К. : Видавництво «Юридична думка», 2009. 216 с.

ТЕМА 4

СВІТОВИЙ ДОСВІД ПРОФЕСІЙНОЇ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ ПРАВНИКІВ

ПИТАННЯ ДЛЯ ОБГОВОРЕННЯ

1. Види міжнародно-правових актів, які регулюють стандарти правничої професії.
2. Міжнародні та європейські стандарти поведінки правника.
3. Стандарти незалежності правничої професії Міжнародної асоціації юристів.
4. Міжнародно-правові стандарти етики та поведінки прокурорів, суддів, адвокатів та нотаріусів.

ЗАВДАННЯ 1

Мета завдання – на прикладі проаналізувати суть поняття «безсторонність», «неупередженість».

Уважно проаналізуйте вішення Євросуду у справі «Білуха проти України» від 09.11.2006 року **за посиланням**

https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/974_272#Text

та статтю «Право на відвід судді: окремі позиції Європейського суду з прав людини» **за посиланням**

<https://blog.liga.net/user/dubchak/article/31284>

А також ознайомтеся із прикладом упередженості судді: Рішення Європейського суду з прав людини від 28.11.2002 року у справі «Лавентс проти Латвії»

https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/980_175#Text, зокрема пункти 27, 30 та 31.

Опрацюйте обставини справи та обґрунтуйте наявність/відсутність порушення п. 1 ст. 6 Конвенції (щодо розгляду справи неупередженим (безстороннім) судом). Сформулюйте свою правову позицію.

ЗАВДАННЯ 2

A city prosecutor was charged with indecency after a security camera caught him walking around naked in a government building after business hours.

Перегляньте дані щодо цих дій прокурора:

<https://www.nbcnews.com/id/wbna15223232>

<https://www.criminalattorneycincinnati.com/criminal-defense/sex-offenses/public>

<https://www.fox19.com/2020/09/08/former-hamilton-city-prosecutor-arrested-again-public-indecency-charge/>

Як Ви вважаєте чи достатнім є те, що за перший такий вчинок прокурора його арештували на 30 днів та застосували штраф у 250\$? Чи справедливими та співрозмірними є застосовані заходи (стягнення) за перше та друге таке порушення? Аргументуйте. Сформулюйте свою правову позицію.

ЗАВДАННЯ 3

Справа Руді Джуліані (адвокат Д. Трампа)

<https://scholarlycommons.law.wlu.edu/cgi/viewcontent.cgi?article=1683&context=wlufac>

Законодавство якої країни регулює поведінку такого адвоката? Проаналізуйте дані, особливо зверніть увагу на частину щодо вітчизняного регулювання. В чому можуть полягати порушення професійної етики правника у контексті цієї ситуації за законодавством різних країн? Сформулюйте свою правову позицію.

ЗАВДАННЯ 4

Прочитайте, осягніть статтю та підготуйтеся до виступу щодо проблем судової системи: вплив минулого на майбутнє:

«Recent Attacks on Judicial Independence: The Vulgar, the Systemic, and the Insidious»

<https://scholarlycommons.law.wlu.edu/cgi/viewcontent.cgi?article=1704&context=wlufac>

ЗАВДАННЯ 5

У мережі Інтернет з'явилися відомості про те, що під час онлайн судового засідання про обрання запобіжного заходу, яке відбувалося в Zoom, адвокат вчинив статевий акт з іншою особою, яка ймовірно є його клієнткою, залишивши увімкненою камеру (інцидент відбувся в Перу).

Суддя, головуєчий у справі, виключив адвоката зі складу представників захисту та доручив уповноваженим правоохоронним органам негайно розпочати розслідування за фактом неправомірної поведінки адвоката.

Публікація вищенаведених обставин міститься **за посиланням**

<https://tsn.ua/svit/v-peru-advokat-zaynyavsyia-seksom-z-kliientkoyu-u-priyatomu-efiri-video-1717833.html>.

Оцініть з точки зору етичних вимог поведінку адвоката в даній ситуації. Чи є в такій поведінці ознаки дисциплінарного порушення і чи може адвокат бути притягнутий до дисциплінарної та/або іншої відповідальності?

Яке дисциплінарне стягнення могло б бути застосоване до адвоката? Сформулюйте свою правову позицію.

Чи матиме значення при оцінці поведінки адвоката статус особи, із якою адвокат вступив у інтимні стосунки (а саме: чи була це його клієнтка, чи інша особа)?

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ ЗА ТЕМОЮ:

Рішення Європейського суду з прав людини:

1. Справа «Шьопфер проти Швейцарії» (Case of Schöpfer v. Switzerland, application no. 25405/94). Рішення від 20.05.1998. URL:
<http://hudoc.echr.coe.int/eng?i=001-58167>
2. Справа «Нікула проти Фінляндії» (Case of Nikula v. Finland, application no. 31611/96). Рішення від 21.03.1996. URL:
<http://hudoc.echr.coe.int/eng?i=001-60333>
3. Справа «Ромен і Шміт проти Люксембургу» (Case of Roemen and Schmit v. Luxembourg, application no. 51772/99). Рішення від 25.02.2003. URL:
<http://hudoc.echr.coe.int/eng?i=001-60958>
https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/980_092
4. Справа «Аміхалакіоас проти Молдови» (Case of Amihalachioaie v. Moldova, application no. 60115/00). Рішення від 20.04.2004. URL:
<http://hudoc.echr.coe.int/eng?i=001-61716>
5. Справа «Загородній проти України» (Заява № 27004/06). Рішення від 24 листопада 2011 року URL:
http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/974_739
6. Справа «Мішо проти Франції» (Case of Michaud v. France, application no. 12323/11). Рішення від 6.12.2012. URL:
<http://hudoc.echr.coe.int/eng?i=001-115377>
7. Справа «Фельдман проти України» (Заяви № 76556/01 та 38779/04). Рішення від 8 квітня 2010 року URL:
http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/974_613
8. Справа «Моріс проти Франції» (Case of Morice v. France, application no. 29369/10). Рішення від 23.04.2015. URL:
<http://hudoc.echr.coe.int/eng?i=001-154265>
9. Справа «Перуцці проти Італії» (Case of Peruzzi v. Italy, application no. 39294/09). Рішення від 30.06.2015. URL:
<http://hudoc.echr.coe.int/eng?i=001-155974>
10. Справа «Лекавічене проти Литви» (Case of Lekavičienė v. Lithuania, application no. 48427/09). Рішення від 27.06.2017. URL:
<https://hudoc.echr.coe.int/eng?i=001-174616>
11. Справа «Дріді проти Німеччини» (Case of Dridi v. Germany, application no. 35778/11). Рішення від 27.06.2017. URL:
<http://hudoc.echr.coe.int/eng?i=001-184816>
12. Справа «Чеферін проти Словенії» (Case of Čeferin v. Slovenia, application no. 40975/08)

URL: <http://hudoc.echr.coe.int/eng?i=001-180286>

13. Посібник «Стаття 6 Європейської конвенції з прав людини. Право на справедливий суд (цивільна частина). Рада Європи/ Європейський Суд з прав людини, 2013. Безсторонній суд (с. 32-36)

https://www.echr.coe.int/Documents/Guide_Art_6_UKR.pdf

14. Посібник з європейського антидискримінаційного права. Дискримінація. Ключові моменти (с. 44-45) § 3.4.4. Доступ до правосуддя (с. 83-84)

https://www.echr.coe.int/Documents/Handbook_non_discrim_law_UKR.pdf

15. Сущенко В. М. Деонтологічний кодекс правничої діяльності в Україні: проблеми й перспективи створення. Наукові записки НаУКМА. К.: ВД «Академія», 1999. Т. 8: Філософія і право. С. 21-25.

16. Сущенко В.М. Європейські та міжнародні стандарти правничої професії в контексті функціонування правової системи України. Наукові записки НаУКМА. Т. 181: Юридичні науки. 2016. С. 22-25.

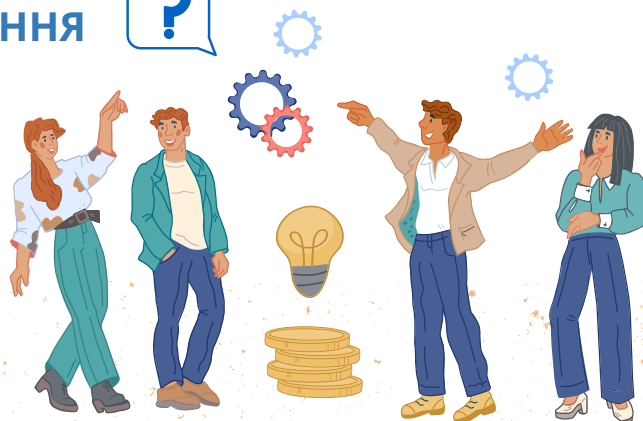
ТЕМА 5

ПРОФЕСІЙНА ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ АДВОКАТА

ПИТАННЯ ДЛЯ ОБГОВОРЕННЯ

1. Взаємодія адвоката з клієнтами. Принципи компетентності та доброчесності. Основні вимоги до позаслужбової поведінки адвоката.
2. Підстави для надання адвокатом правової допомоги
3. Прийняття доручення клієнта. Неприпустимість конфлікту інтересів. Джерела конфлікту інтересів.
4. Етика винагороди за надання професійної правничої допомоги.
5. Вимоги до рекламування адвокатської діяльності. Обмеження щодо рекламування адвокатської діяльності.
6. Етика спілкування адвоката із учасниками процесу. Взаємодія з учасниками судового процесу та органами державної влади.
7. Дотримання адвокатом етичних обов'язків під час публічної, наукової та публіцистичної діяльності.
8. Етика адвоката при спілкуванні в соціальних мережах і використанні мережі Інтернет.
9. Роль професійної асоціації для захисту незалежності і професійної свободи адвоката.

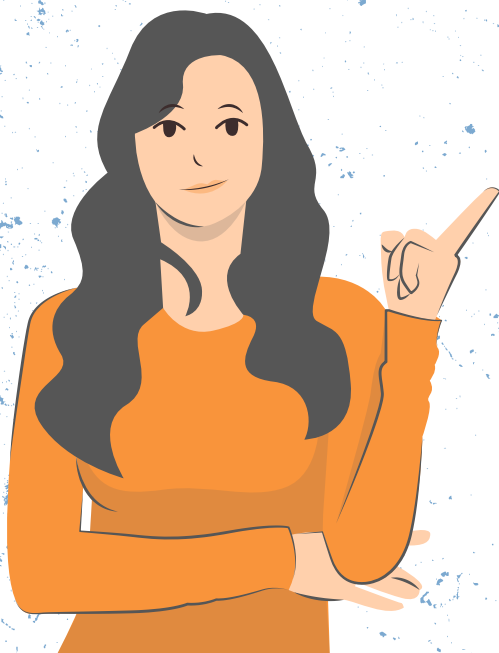

ЗАВДАННЯ 1

Дайте оцінку з точки зору етики і права наступним рекламним матеріалам адвокатів щодо їх відповідності Правилам адвокатської етики та міжнародним стандартам (див., зокрема: рішення Касадо Кока проти Іспанії (Casado Coca v. Spain, 24 February 1994, Series A no. 285-A) та ін.):

Мал.1

Мал. 2

Мал. 3

Мал. 4

Мал.5

Мал. 6

КЕЙС 1

1А. Адвокат Барінов, виступаючи під час тематичного заходу у Верховному Суді висловився критично щодо сучасного стану української адвокатури, а також про професійний рівень й моральні якості як осіб, що входять до складу органів адвокатського самоврядування, так і окремих адвокатів. Зокрема, він зазначив:

«Головним ризиком в реалізації громадянами конституційного права на правову допомогу є плачевний стан української адвокатури... Саме адвокат є основною корупційною ланкою на сьогоднішній день, а Національна асоціація адвокатів України не веде боротьбу з так званими «міліцейськими адвокатами»... На жаль, можу констатувати, що адвокатура є гальмом для реалізації судової реформи...».

На Вашу думку, чи стосується така заява адвоката його колег чи він висловив занепокоєння щодо якості адвокатського корпусу та стосується теми суспільного інтересу? Дайте правову оцінку висловлюванням адвоката у світлі рішень ЄСПЛ, положень Закону України «Про адвокатуру та адвокатську діяльність» та Правил адвокатської етики.

1В. Національна асоціація адвокатів України звернулася до КДКА області за місцем реєстрації робочого місця адвоката Барінова зі скаргою на притягнення адвоката до дисциплінарної відповідальності, зазначивши, зокрема, що він :

"...свідомо і безпідставно принизив роль української адвокатури в загальній системі захисту прав і свобод в Україні. Він висловив завідомо неправдиву інформацію не просто про цілий інститут в системі національного права, а й про кожного адвоката в цілому, а також повідомив громадськість про корупційну складову в діяльності адвокатів, які, начебто, на його думку, гальмують реформи в нашій державі... Таким чином, виступ адвоката Барінова принижує адвокатуру, кожного адвоката, руйнує повагу суспільства до інституту адвокатури в державі, суперечить європейським стандартам свободи висловлювань, що в свою чергу свідчить про порушення ним Закону і Правил адвокатської етики..."

Проаналізуйте правову позицію НААУ.

1С. Дисциплінарна палата Кваліфікаційно-дисциплінарної комісії адвокатури області порушила дисциплінарне провадження проти адвоката В., встановила порушення ним ст. 21 Закону України «Про адвокатуру та адвокатську діяльність» та статей 51, 52, 54 Правил адвокатської етики й притягнула його до дисциплінарної відповідальності, застосувавши дисциплінарне стягнення у виді позбавлення права на зайняття адвокатською діяльністю з наступним виключенням з Єдиного реєстру адвокатів України.

1. Прокоментуйте рішення дисциплінарної палати.

2. Проаналізуйте чи накладене стягнення є пропорційним вчинку адвоката? Чи мають адвокати свободу висловлювань і, якщо так, то де її межа? Чи зміниться Ваше ставлення до цього рішення, якщо адвоката Барінова

було би притягнуто до дисциплінарної відповідальності із застосуванням стягнення у вигляді попередження?

3. Ознайомтеся з Постановою Верховного Суду від 14.03.2018р. у справі № 826/23545/15, адміністративне провадження № К/9901/5932/18

(<https://reyestr.court.gov.ua/Review/72863807> АБО <https://zakononline.com.ua/court-decisions/show/72863807>)

ЗАВДАННЯ 2

Адвокат Михайлюченко прибув із запізненням для проведення слідчої дії з підзахисним, який перебував у СІЗО. Погрожуючи співробітникам слідчого ізолятора він вимагав впустити його до СІЗО під час обідньої перерви. Адвокат поведився агресивно та бив кулаками по склу у приміщенні КПП, внаслідок чого розбив скло.

Дайте оцінку діям адвоката з точки зору відповідності принципам етичної поведінки і нормам права.

ЗАВДАННЯ 3

Адвокат Стриженко на своєму сайті розмістив статистику справ, в яких він успішно брав участь, а також відгуки задоволених клієнтів.

Оцініть, чи може він розміщувати таку інформацію? Якщо так, то за яких умов? Розкрийте зміст принципу конфіденційності.

ЗАВДАННЯ 4

Проаналізуйте правову позицію Верховного Суду, висловлену в постанові Великої Палати Верховного Суду від 12 травня 2020 року у справі № 904/4507/18: «Гонорар успіху» є складовою гонорару адвоката і належить до судових витрат. Отже, при вирішенні питання про розподіл судових витрат суд повинен оцінювати, зокрема, і «гонорар успіху» за критерієм розумності таких витрат, їх співмірності з ціною позову, складністю справи та її значенням для сторони справи».

Детальніше з текстом постанови Великої Палати Верховного Суду від 12 травня 2020 року у справі № 904/4507/18 можна ознайомитися **за посиланням**

<https://reyestr.court.gov.ua/Review/91572017> АБО <https://verdictum.ligazakon.net/document/91572017>

(зокрема, щодо цього пункти 5.21–5.48 наведеної постанови).

Чи погоджуєтеся Ви з такою правовою позицією? Чому? Аргументуйте. Як Ви вважаєте, чи правомірно на практиці встановлювати адвокату відсоток від ціни позову, в разі успішного завершення справи? Сформулюйте свою правову позицію та поясніть її.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ ЗА ТЕМОЮ:

1. Погорецький М.А., Яновська О.Г.. Адвокатура України: підручник. К. : Юрінком Інтер, 2014.
2. Гловацький І.Ю. Адвокатура зарубіжних країн (Англія, Німеччина, Франція). К. : Атіка, 2007.
3. Заборовський В.В. Правовий статус адвоката в умовах становлення незалежної адвокатури України : монографія. Ужгород : Видавничий дім «Гельветика», 2017.
4. Іваницький С.О. Теоретичні основи організації адвокатури в Україні: принципи та система: монографія. К. : Інтерсервіс, 2017.
5. Фіолевський Д.П. Адвокатура : підручник / 3-тє вид., випр. і доп. К. : Алерта, 2014.
6. Луценко О. Є. Виникнення трудових правовідносин з помічником адвоката. *Підприємництво, господарство і право*. 2019. № 9. С. 71-76.

ТЕМА 6 ДИСЦИПЛІНАРНА ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ АДВОКАТА

ПИТАННЯ ДЛЯ ОБГОВОРЕННЯ

1. Дисциплінарний проступок адвоката.
2. Обставини, що виключають притягнення адвоката до дисциплінарної відповідальності.
3. Особливий порядок дисциплінарного провадження як одна з гарантій адвокатської діяльності. Стадії дисциплінарного провадження.
4. Вища кваліфікаційно-дисциплінарна комісія адвокатури.
5. Види дисциплінарних стягнень. Дисциплінарні стягнення за порушення Правил адвокатської етики.

ЗАВДАННЯ 1

Пенсіонеркою Валентиною Куницькою було подано скаргу до Кваліфікаційно-дисциплінарної комісії адвокатури Полтавської області на адвокатку Лілію Бехтер. У скарзі В. Куницька зазначає, що 22.07.2021 р. їй стало відомо, що адвокат Л.Бехтер (свідectво про право на заняття адвокатською діяльністю ПТ № 1944, видане Радою адвокатів Полтавської області 09.01.2018 р), без укладення з В.Куницькою будь-яких договорів, ніколи з нею не спілкуючись і не бачившись, без її погодження та врозріз з інтересами В.Куницької, завідомо неправдиво повідомила суду про повноваження представляти її інтереси в Хорольському районному суді Полтавської області у справі №547/533/20, про що надала суду оригінал ордеру серії ПТ № 224216 та неодноразово давала пояснення нібито від імені В.Куницької під звукозапис у даному судовому процесі. 23.07.2021 суддя у даній справі винесла окрему ухвалу, адресовану до Кваліфікаційно-дисциплінарної комісії адвокатури Полтавської області щодо даного факту.

Детально ознайомитись з перебігом подій можна **за посиланнями:**

<https://kg.ua/news/proti-advokatki-behter-yaka-zahishchala-interesi-pensionerki-bez-vidpovidnogo-na-ce-prava>

<https://kg.ua/news/zemelni-mahinaciyi-abo-yak-advokat-behter-zahishchala-interesi-pensionerki-yaka-yiy-ne-davala>

<https://kg.ua/search-content?keys=бехтер>

Чи має адвокатка Л. Бехтер понести дисциплінарну відповідальність? Сформулюйте свою правову позицію.

ЗАВДАННЯ 2

Адвокат Биков протягом десяти років перешкоджав Івановій, яка є співвласницею житла, де він також проживає, користуватися своєю власністю. Він самовільно, без погодження із співвласницею, здійснив переобладнання житла, на власний розсуд розпорядився не своїм майном, що знаходилося в квартирі. Іванова та троє її неповнолітніх дітей зазнали значної матеріальної та моральної шкоди, внаслідок таких його дій.

Чи є в діях адвоката Бикова ознаки порушення ним адвокатської етики і, якщо так, чи може бути підставою для притягнення його до дисциплінарної відповідальності? Сформулюйте свою правову позицію.

Ознайомтеся з Рішенням Окружного адміністративного суду міста Києва від 21 липня 2017 року у справі № 826/1520/15

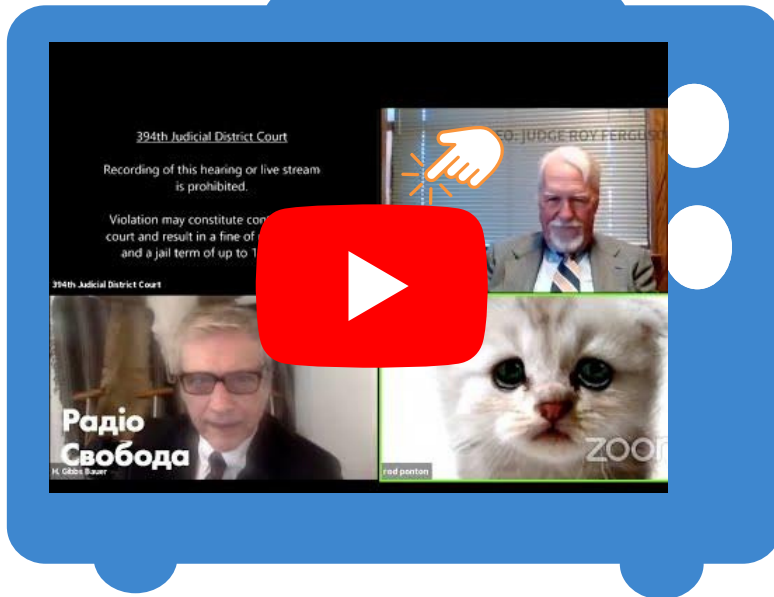
<http://www.reyestr.court.gov.ua/Review/67854560> АБО http://search.ligazakon.ua/l_doc2.nsf/link1/SO13136.html).

Чи змінилася Ваша думка?

ЗАВДАННЯ 3

Під час пандемії більшість судових засідань проходять в онлайн режимі. У зв'язку з чим виникає потреба у впорядкуванні поведінки учасників судового процесу під час онлайн судових засідань. На прикладі відео

за посиланням <https://www.youtube.com/watch?v=bZmd0plt9Yc>, на якому адвокат не міг вимкнути кумедну маску визначте:

- 1) Чи може адвокат або інший учасник судового процесу бути притягнутий за такий проступок до відповідальності?
- 2) Чи відповідальні учасники судового процесу за несправності зі зв'язком або іншою технікою і чи зобов'язані вони перевіряти технічні пристрої перед початком судового засідання? Яка відповідальність можлива у таких випадках (якщо можлива)?
- 3) Які додаткові вимоги до етики адвокатів, суддів, прокурорів необхідно встановити у зв'язку з новим форматом судового процесу? Сформулюйте свою позицію із правовими аргументами.

ЗАВДАННЯ 4

9 листопада 2021 р. у Вищому антикорупційному суді відбулося підготовче засідання по справі розкрадання 92 млн грн з бюджету під час придбання будівель заводу «Кран». Двоє захисників фігурантів по справі на засідання не з'явилися, колегія суддів вирішила оштрафувати адвокатів на майже 81 тисячу гривень.

Так, колегія суддів визнала неповажними причини неприбуття у низку судових засідань двох захисників фігурантів по справі. Тож суд звернувся до Кваліфікаційно-дисциплінарних комісій адвокатури Дніпропетровської та Київської областей щодо питання про притягнення захисників до дисциплінарної відповідальності.

(**посилання на новину** — <https://www.pravda.com.ua/news/2021/11/9/7313404/>).

Чи може бути притягнуто адвокатів до дисциплінарної відповідальності за неприбуття на судові засідання? В яких випадках? Наведіть правові аргументи.

КЕЙС 1

Мета завдання – на прикладі Правил адвокатської етики розглянути поняття конфіденційності. Чи можуть бути у нижченаведених ситуаціях адвокати та стажер притягнутими до дисциплінарної відповідальності? Аргументуйте.

1. У сімейному колі адвокат розповів, що до нього (з питання розірвання шлюбу) звернулась клієнтка, яка є мамою однокласника його сина. Наступного дня в школі син адвоката розказав кільком друзям в класі, що батьки їхнього однокласника розлучаються.
2. Стажист адвокатського об'єднання залишив у кімнаті для переговорів документи клієнта. Важлива інформація стала відома конкурентам цього клієнта.
3. Адвокат був викликаний органами досудового слідства і допитаний у справі свого колишнього клієнта. Адвокат надав інформацію органам слідства, оскільки справу цього клієнта він вів 10 років тому. Розгляньте цю ситуацію в аспекті (1) якщо адвокат діючий та (2) якщо адвокат припинив свою адвокатську діяльність.

ЗАВДАННЯ 5

У Краматорську Донецької області адвокат прикував себе наручниками до залізного перестінку у Краматорському міському суді. У такий спосіб захисник висловив протест проти чергового перенесення розгляду справи стосовно вбивства 43-річного мешканця Авдіївки понад 3 роки тому.

Крім того, на своїй сторінці у мережі Фейсбук адвокат зазначив: «Український суд може розглядати справу про вбивство вічно, якщо обвинувачений – чинний оперативний співробітник СБУ, убитий – звичайний житель Авдіївки, потерпілі – старенька мати, дружина, малолітній син і брат...

Кожного разу я зіштовхуюся з неймовірним супротивом суду, який полягає у постійних перенесеннях засідань суду, спробах їх зриву. Ми призначаємо дати судових засідань буквально з боєм... 21-22 вересня заплановані судові засідання, під час яких планується допит свідків, один з яких свідок злочину, вивчення слідчих експериментів тощо. Мені повідомили, що розгляд перенесено через те, що суддя пішла у відпустку. Я розцінюю це як спробу суду зірвати засідання».

(Див.: <https://tsn.ua/ukrayina/sud-mozhe-rozglyadati-spravu-vichno-yakscho-zvinuvachuvaniy-spivrobitnik-sbu-u-kramatorsku-advokat-prikuvav-sebe-naruchnikami-video-1630429.html>).

Дайте оцінку діям адвоката з точки зору відповідності принципам етичної поведінки і нормам права. Чи можуть вищенаведені дії адвоката бути підставою для притягнення його до дисциплінарної відповідальності?

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ ЗА ТЕМОЮ:

1. Погорецький М.А., Яновська О.Г.. Адвокатура України: підручник. К. : Юрінком Інтер, 2014.
2. Гловацький І.Ю. Адвокатура зарубіжних країн (Англія, Німеччина, Франція). К. : Атіка, 2007.
3. Заборовський В.В. Правовий статус адвоката в умовах становлення незалежної адвокатури України : монографія. Ужгород : Видавничий дім «Гельветика», 2017.
4. Іваницький С.О. Теоретичні основи організації адвокатури в Україні: принципи та система: монографія. К. : Інтерсервіс, 2017.
5. Фіолевський Д.П. Адвокатура : підручник / 3-тє вид., випр. і доп. К. : Алерта, 2014.

Рішення Європейського суду з прав людини:

1. Справа «Шьопфер проти Швейцарії» (Case of Schöpfer v. Switzerland, application no. 25405/94). Рішення від 20.05.1998. URL:
<http://hudoc.echr.coe.int/eng?i=001-58167>
2. Справа «Нікула проти Фінляндії» (Case of Nikula v. Finland, application no. 31611/96). Рішення від 21.03.1996. URL:
<http://hudoc.echr.coe.int/eng?i=001-60333>
3. Справа «Ромен і Шміт проти Люксембургу» (Case of Roemen and Schmit v. Luxembourg, application no. 51772/99). Рішення від 25.02.2003. URL:
<http://hudoc.echr.coe.int/eng?i=001-60958>
https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/980_092
4. Справа «Аміхалакіоас проти Молдови» (Case of Amihalachioaie v. Moldova, application no. 60115/00). Рішення від 20.04.2004. URL:
<http://hudoc.echr.coe.int/eng?i=001-61716>
5. Справа «Загородній проти України» (Заява № 27004/06). Рішення від 24 листопада 2011 року URL:
http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/974_739
6. Справа «Мішо проти Франції» (Case of Michaud v. France, application no. 12323/11). Рішення від 6.12.2012. URL:
<http://hudoc.echr.coe.int/eng?i=001-115377>
7. Справа «Фельдман проти України» (Заяви № 76556/01 та 38779/04). Рішення від 8 квітня 2010 року URL:
http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/974_613
8. Справа «Моріс проти Франції» (Case of Morice v. France, application no. 29369/10). Рішення від 23.04.2015. URL:
<http://hudoc.echr.coe.int/eng?i=001-154265>
9. Справа «Перуцці проти Італії» (Case of Peruzzi v. Italy, application no.

39294/09). Рішення від 30.06.2015. URL:

<http://hudoc.echr.coe.int/eng?i=001-155974>

10. Справа «Лекавічене проти Литви» (Case of Lekavičienė v. Lithuania, application no. 48427/09). Рішення від 27.06.2017. URL:

<https://hudoc.echr.coe.int/eng?i=001-174616>

11. Справа «Дріді проти Німеччини» (Case of Dridi v. Germany, application no. 35778/11). Рішення від 27.06.2017. URL:

<http://hudoc.echr.coe.int/eng?i=001-184816>

12. Справа «Чеферін проти Словенії» (Case of Čeferin v. Slovenia, application no. 40975/08) URL:

<http://hudoc.echr.coe.int/eng?i=001-180286>

ТЕМА 1

ПРОФЕСІЙНА ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ НОТАРІУСА

ПИТАННЯ ДЛЯ ОБГОВОРЕННЯ

1. Вимоги, що висуваються до нотаріусів.
2. Правила професійної етики нотаріусів. Європейський кодекс нотаріальної етики.
3. Взаємодія з клієнтами. Основні вимоги до позаслужбової поведінки нотаріуса.
4. Взаємодія з органами державної влади.
5. Взаємодія з іншими нотаріусами.
6. Нотаріальна таємниця, межі нотаріальної таємниці.
7. Професійна відповідальність нотаріуса (державного та приватного).

ЗАВДАННЯ 1

Проаналізуйте вивіски нотаріусів:

Мал.1

Мал.2

Мал. 3

Які існують обмеження на рекламу нотаріальної діяльності? Чи всі вивіски із написом «нотаріус» є рекламою?

Чи вбачаєте Ви у наведених вивісках певні порушенням правил професійної етики нотаріуса? Обґрунтуйте відповідь.

ЗАВДАННЯ 2

Проаналізуйте фабулу справи:

Між Банком “Фікс” та громадянином Івановим було укладено кредитний договір, відповідно до якого Банком “Фікс” надано громадянину Іванову споживчий кредит в сумі 16 000 доларів США на певний строк.

Як забезпечення вимог за цим кредитом, між Банком “Фікс” та громадянином Юровим., від імені якого за довіреністю діяв громадянин Іванов, було укладено договір іпотеки, за яким останнім було передано в іпотеку об’єкт нерухомості, що належить громадянину Юрову на праві власності.

Цей договір іпотеки був посвідчений приватним нотаріусом Клименком відповідно до норм чинного законодавства на підставі поданих документів, у присутності представника Банку “Фікс” та громадянина Іванова. На момент посвідчення іпотечного договору нотаріус Клименко перевіряла в Єдиному реєстрі довіреностей наявність факту реєстрації видачі довіреності, і ця довіреність була зареєстрована у встановленому порядку. Як пізніше було встановлено, громадянин Іванов використав підроблену довіреність.

Строк погашення кредиту не закінчився, однак заборгованість по кредиту громадянином Іванова не погашено і він ухиляється від його погашення. Здійснити своє право на задоволення своїх вимог за рахунок предмету іпотеки Банк не має можливості, оскільки судом цей іпотечний договір визнаний недійсним.

У зв’язку з цим Банк “Фікс” звернувся до суду з позовною заявою до приватного нотаріуса Клименка про визнання дій приватного нотаріуса незаконними та відшкодування майнової шкоди. Банк “Фікс” вважає, що приватний нотаріус Клименко не мала права посвідчувати іпотечний договір, оскільки діючи за довіреністю від власника нерухомого майна, громадянин Іванов передав в іпотеку чуже майно в своїх інтересах. Банк “Фікс” вважає, що саме через неналежне виконання своїх обов’язків приватним нотаріусом Клименко іпотечний договір визнано недійсним та Банку “Фікс” заподіяно шкоду, яка складається з сум, неповернутих Банку “Фікс” громадянином Івановим за кредитним договором, яку слід стягнути з відповідача в користь позивача разом з судовими витратами.

Чи є у діях нотаріуса Клименко етичні порушення або правопорушення? Обґрунтуйте свою відповідь. Сформулюйте свою правову позицію.

Що б змінилося, якби нотаріус Клименко знала про те, що довіреність є підробленою, та посвідчила б договір іпотеки? Чи були б у цьому випадку етичні або інші порушення? Обґрунтуйте свою відповідь.

Прочитайте рішення суду з цієї справи на сайті Єдиного державного реєстру судових рішень <http://reyestr.court.gov.ua/Review/13087725>.

ЗАВДАННЯ 3

Громадянин А. звернувся до суду з позовом до приватного нотаріуса про визнання нотаріальної дії неправомірною та стягнення компенсації за моральну шкоду. Згідно з матеріалами кримінального провадження та

фактичних обставин справи, громадянина А. шляхом обману було вмовлено в приміщенні нотаріальної контори відповідача підписати довіреність, згідно з якою вона уповноважувала особу розпоряджатися (продавати, обмінювати, здавати в оренду та таке інше), належною їй єдиною квартирою.

Пізніше на підставі вказаної довіреності ця довірена особа уклала договір купівлі-продажу вказаної квартири, що в подальшому була перепродана. Внаслідок таких неправомірних дій позивач позбулася власності єдиної квартири. Нотаріус посвідчив довіреність на підставі підробленого внаслідок заміненої третіми особами фотографії паспорту.

Проаналізуйте окреслену ситуацію. Дайте правовий висновок щодо можливості притягнення нотаріуса до дисциплінарної відповідальності, якщо:

А) підроблення документу було очевидним, позаяк інші нотаріуси відмовилися посвідчувати довіреність не лише з підстав сумніву у адекватності сприйняття наслідків правочину, а й з підстав наявності підробки у документі, який посвідчував її особу. Також нотаріус не спілкувався з позивачем (довірителем), не надавав будь-яких роз'яснень за приводу наслідків правочину та особисто не перевіряв належність поданих документів. **Б)** підробка документів була настільки якісна, що без досвіду фахівців її неможливо виявити.

В) якщо нотаріус з самого початку добре знав, що документи є підробленими.

Чи можливо притягнути нотаріуса, окрім дисциплінарної відповідальності, ще й до цивільної щодо відшкодування шкоди, заподіяної особі внаслідок незаконних дій або недбалості нотаріуса.

Надайте власну думку щодо категорії «недбалість нотаріуса» та її законодавче закріплення.

Проаналізуйте судові рішення по цій справі Запорізького апеляційного суду, № 22-ц/807/1633/19, від 15.10.2019 року.

ЗАВДАННЯ 4

Приватний нотаріус Олександр Гнідюк прийняв заяву на отримання спадщини (квартири) особисто від 88-річного громадянина Заплавського, який представився дядьком померлої Марії Адамської, якій належала квартира. За словами нотаріуса особу він установив, перевіривши паспорт громадянина України. Але виявилось, що Заплавський помер 11 років та і взагалі не є родичом померлої власниці квартири.

Перегляньте відеоматеріал за цією справою:

<https://www.youtube.com/watch?v=qt23QtZln38>

Чи наявні етичні порушення в діях приватного нотаріуса Олександра Гнідюка? Обґрунтуйте свою відповідь. Сформулюйте свою правову позицію.

ЗАВДАННЯ 5

Едгар Хахамян написав скаргу до Міністра юстиції і до комісії Нотаріальної палати з етики на завідувачу одинадцятої Київської нотаріальної контори, Лариси Ричок, яка дуже не любить, як вона сама висловилася: «людей кавказької зовнішності», у зв'язку з чим надання їм послуг завжди затримується, або взагалі унеможлиблюється.

Заявник особисто чув, як вона назвала його «чуркою» під час четвертого візиту нотаріальної контори для отримати дублікату документа, який зберігається у нотаріуса. Тричі нотаріус Ричок сказала, що вони не можуть знайти документ у себе в архіві, а в четвертий раз навіть не хотіли в канцелярії реєструвати звернення знову на отримання дублікату.

Нотаріус Лариса Ричок вибігла і кричала на Едгара, щоб він не приходив і ніякі заяви не реєстрував, сказавши: «Нічого ти в мене не отримаєш, чурка».

Чи наявні в діях нотаріуса Лариси Ричок етичні порушення. Якщо так, перерахуйте та обґрунтуйте свою відповідь.

Чи можливо притягнути до дисциплінарної відповідальності Ларису Ричок, за якою підставою? При умові, що вона входить до складу комісії з питань професійної етики нотаріусів НПУ. Сформулюйте свою правову позицію.

ЗАВДАННЯ 6

Приватний нотаріус Дишлева Тетяна одноосібно призначила в.о. ректора Одеського національного медичного університету Юрія Сухіна шляхом внесення змін до Реєстру.

Міністр охорони здоров'я України, Уляна Супрун призначила в.о. ректора Владлену Дубініну, але фактично ним являється Юрій Сухін через неправомірні дії нотаріуса Дишлевої Тетяни.

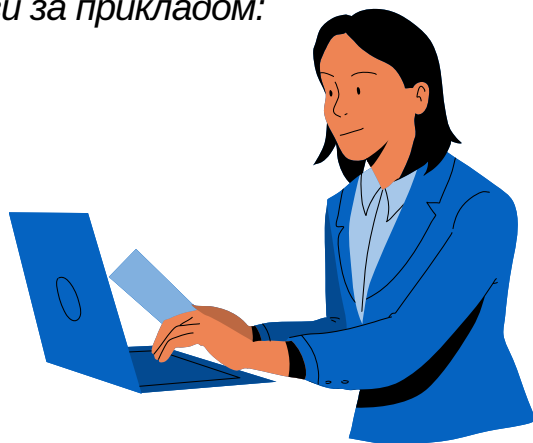
Ознайомтеся з відеоматеріалом по цій справі

<https://www.youtube.com/watch?v=cQvYHLbnicg>

Які етичні порушення наявні в діях приватного нотаріуса Дишлевої Тетяни? Обґрунтуйте свою відповідь. Сформулюйте свою правову позицію.

Чи можливо притягнути нотаріуса Тетяну, окрім дисциплінарної відповідальності, до інших видів відповідальності? Перерахуйте види юридичної відповідальності та підстави за прикладом:

1. Дисциплінарна відповідальність:
 - фактичні дії –
 - підстави –
 - законодавче обґрунтування позиції –
2. Кримінальна відповідальність:
 - фактичні дії –
 - підстави –
 - законодавче обґрунтування позиції –
3. ...

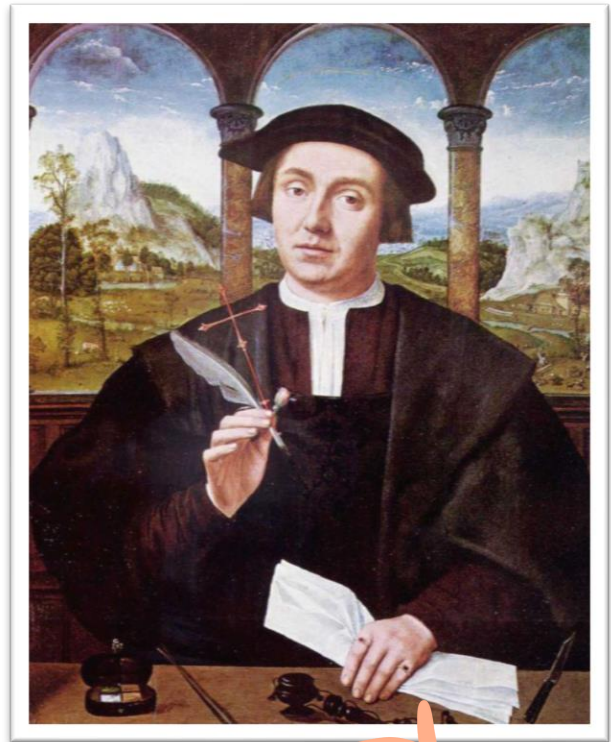
ЗАВДАННЯ 1

Аналіз художніх творів:

Роздивитися та проаналізувати картини:

- 1) «Нотаріус у своєму офісі» (художник – Корнеліус де Ман, 1672 р.);
- 2) «Портрет нотаріуса» (художник – Квентін Массейс, 1510 р.);
- 3) «У нотаріуса» (художник – Пітер Брейгель молодший, 1618 р.);
- 4) «Позбавлений спадщини» (художник – Франсуа Адольф Грісо, 1982 р.).

Як зображені нотаріуси на картинах? Як Ви вважаєте, якими рисами наділені ці правники, що в них спільного та відмінного? Чи вбачаєте Ви якісь етичні порушення нотаріальної діяльності на цих картинах?

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ ЗА ТЕМОЮ:

1. Коротюк О. В. Науково-практичний коментар Закону України «Про нотаріат» Х.: Право, 2012. 648 с.
2. Юридична деонтологія : навчальний посібник. Київ. 2007. 140 с.
3. Фурса С. Чи можлива конкуренція серед нотаріусів? *Право України*. 2001. № 5. С. 65-70
4. Журавльов Д. В., Коротюк О. В., Чижмарь К. І. Правова охорона нотаріальної таємниці : монографія. К. : ОВК, 2017. 190 с.
5. Желіховська Ю.В. Етика нотаріуса у сфері професійної діяльності. *Науковий вісник Ужгородського національного університету*. 2013. Серія ПРАВО. Випуск 21. Частина II. Том 1. С. 194-198

ТЕМА 8

ПРОФЕСІЙНА ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ ПРОКУРОРА

ПИТАННЯ ДЛЯ ОБГОВОРЕННЯ

1. Нормативно-правова основа етики прокурора. Етичні принципи та цінності у діяльності прокурора.
2. Участь у здійсненні правосуддя та інші функції прокурора: морально-етичний аспект.
3. Взаємовідносини з органами державної влади та органами місцевого самоврядування.
4. Взаємовідносини з правоохоронними органами.
5. У відносинах з іншими учасниками судочинства.
6. Взаємовідносини у колективах прокуратур.
7. Взаємовідносини керівного складу органів прокуратури з підпорядкованими працівниками.
8. Взаємовідносини із засобами масової інформації.
9. Взаємовідносини з громадянами.
10. Етичні вимоги до обвинувальної промови прокурора.
11. Вимоги до зовнішнього вигляду прокурора.
12. Основні вимоги до позаслужбової поведінки прокурора. Професійна відповідальність прокурора за порушення професійної етики. Дисциплінарне провадження.

ЗАВДАННЯ 1

Рольова гра «Модельне засідання відповідного органу, що здійснює дисциплінарне провадження»

Мета завдання – на конкретному прикладі допомогти студентам зрозуміти поняття «гідність та добропорядність професії», «підтримка гідності»

та добропорядності професії», «повага до професії», «професійна гідність», обговорити поведінку, яка ганьбить професію, зрозуміти соціальну значущість та відповідальність професії правника.

Суть завдання:

Переглянути сюжет

за посиланням https://www.youtube.com/watch?v=n_ToMZBcYq8

Зіграти на практичному занятті у рольову гру із розгляду дисциплінарної справи.

Можливі ролі:

- прокурор, щодо якого порушено дисциплінарне провадження;
- члени відповідного органу, що здійснює дисциплінарне провадження;
- колега прокурора, щодо якого порушено дисциплінарне провадження – заявник;
- інші колеги прокурора, щодо якого порушено дисциплінарне провадження;

Додатково:

- представники інших правничих професій;
- представники громадськості.

[Ознайомтеся із рішенням КДК прокурорів](#)

*Чи погоджуєтеся Ви з рішенням КДК прокуратури щодо застосування догани за таку поведінку? Аргументуйте та сформулюйте **свою** чітку та аргументовану правову позицію.*

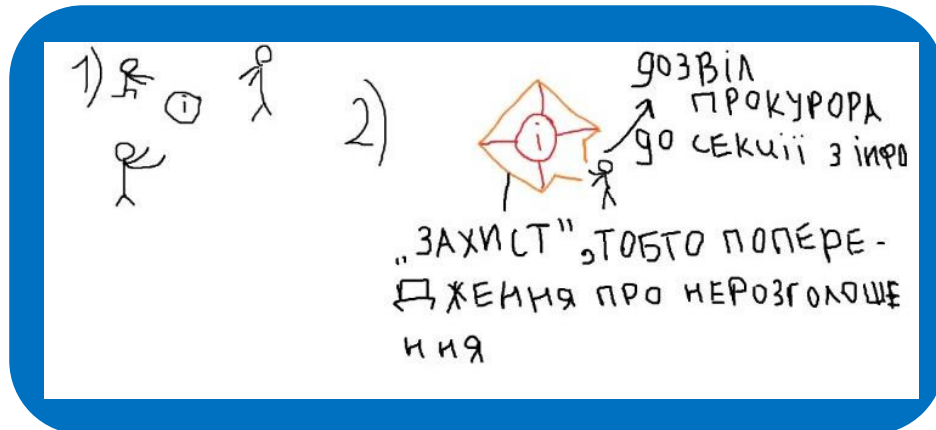
ЗАВДАННЯ 2

Громадянин Мусін, який є прокурором місцевої прокуратури, під час сімейної вечери обговорював свої робочі плани на наступний тиждень. Предметом обговорення були слідчі дії у кримінальному провадженні, де він є процесуальним керівником. Мусін розказав, які саме слідчі та оперативно-розшукові дії він планує доручити слідчому, про дату та місце їх проведення.

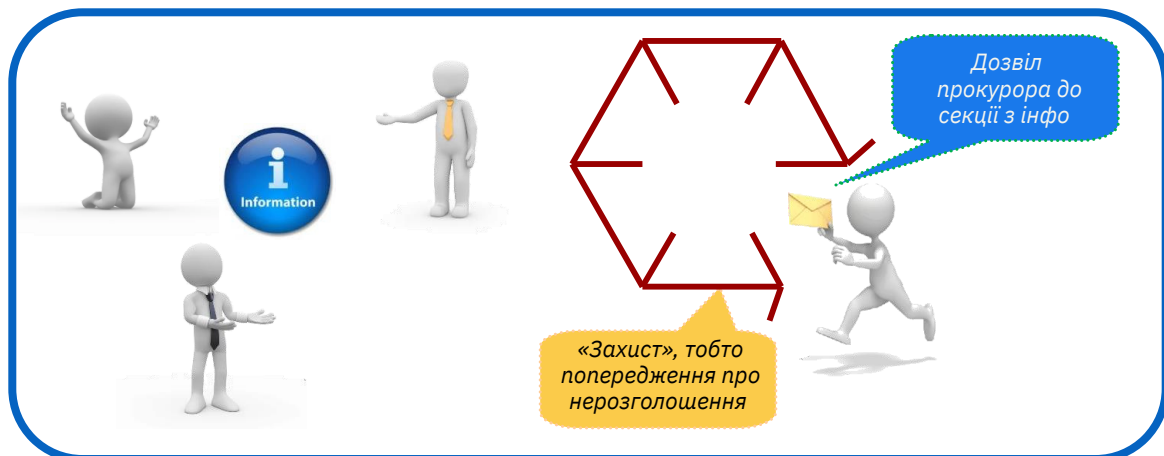
Дайте правову оцінку ситуації, якщо:

- а) члени родини, присутні під час вечері розкажуть інформацію, яка їм стала відома від Мусіна іншим особам;
- б) якщо під час вечері присутній Іванов – брат прокурора Мусіна. Врахуйте, що Іванов працює слідчим;
- в) під час вечері присутня Петрова (подруга Іванова), яка є адвокатом Крисіна, який є підозрюваним у справі, керівництво за розслідуванням у якій здійснює прокурор Мусін.

Схема «Доступ до інформації: прокурори» умовно поділена на 2 підсхеми:

Ідея студента: Дорошенка Р. В. група 18-21м-07

За першої ситуації ми бачимо, що інформація не захищена попередженням прокурора про обов'язок її нерозголошення, хоча й на неї розповсюджується "захист" від розголошення, який по замовчуванню встановлений КПК. Проте, треба розуміти, що норма закону діє тільки тоді, коли законом передбачена санкція за її невиконання. Наголошую, що кримінальна відповідальність настає тільки тоді, коли прокурор повідомив про обов'язок не розголошувати таку інформацію, а особа цей обов'язок порушила. Таким чином, для кращого захисту прокурор може, наприклад, в пам'ятці про права та обов'язки, передбачити пункт про обов'язок нерозголошення відомостей досудового розслідування, ознайомити особу під підпис. Таким чином інформація буде "захиснена".

Друга ситуація демонструє нам випадок, коли прокурор “захистив” інформацію шляхом попередження про обов'язок її нерозголошення (оранжеві лінії). Більше того, він надав доступ до її частини особі, таким чином особа має доступ лише до ЧАСТИНИ інформації, яка стала відома в процесі досудового розслідування (на схемі видно, що інформація умовно поділена на секції для кращого розуміння).

ЗАВДАННЯ 3

Прокурор Найдін у свій вихідний день керував автомобілем у нетверезому стані. Його зупинив поліцейський і попросив пред'явити документи. Найдін відповів, що він прокурор і може вести себе як вважає за потрібне у свій вихідний день, а документи забув вдома. Після чого Найдін сів у свій автомобіль і поїхав далі.

А. Оцініть з точки зору етичних вимог поведінку прокурора в ситуації, коли він у свій вихідний день керував автомобілем у нетверезому стані. Чи є в такій поведінці ознаки дисциплінарного порушення і чи може бути Найдін притягнутий до дисциплінарної та/або іншої відповідальності? Сформулюйте свою правову позицію.

Б. Проаналізуйте різноманітня заходів, які застосовуються до прокурорів за тотожні дії:

- Звільнення прокурора, а начальнику слідчого відділу прокуратури оголошено догану, окрім цього заступнику прокурора області суворо вказано на відсутність належної профілактичної роботи у підпорядкованому відділі-
 https://zaxid.net/u_lvovi_prokurora_zvilnili_za_vodinnya_avto_v_netverezomu_stani_n1356610
- Заборона строком на один рік на призначення на вищу посаду в органі прокуратури
 <https://kyivoperativ.info/pyanye-za-rulyom/pyanij-prokuror-vidmazavsya-u-sudi-ale-kvalifikacijno-disciplinarna-komisi%D1%97-prokuroriv-rozstavila-vse-na-miscya/>

ЗАВДАННЯ 4

А. Прокурор Мішин, чекаючи початку судового засідання у кримінальній справі у приміщенні суду, дав інтерв'ю журналістам щодо обставин справи, яка

буде розглядатись. Мішин сказав, що обвинувачений Іванов є злочинцем, бо скоїв крадіжку, що підтверджено матеріалами досудового слідства і тому Іванов скоро потрапить до колонії. Крім того, Мішин дозволив собі образливі висловлювання у бік Іванова. Судове засідання було перенесено на наступний тиждень через хворобу судді. Ввечері інтерв'ю з прокурором, в якому він називає Іванова злочинцем трансливалось по телебаченню.

Які норми етики та чії права порушив прокурор Мішин? Дайте правову оцінку ситуації. Сформулюйте свою правову позицію.

Б. Під час здійснення кримінального провадження до винесення обвинувального вироку щодо Сірка у вчиненні останнім умисного вбивства Генеральний прокурор висловився щодо того, що вважає Сірка винним у вчиненні такого кримінального правопорушення, а також підкреслив, що суб'єктивно як людина Генеральний прокурор вважає Сірка злочинцем та на підставі доказів, про які йому відомо. Прокурори нижчої ланки, що знаходяться у підпорядкуванні Генерального прокурора та здійснюють свої повноваження у цьому кримінальному провадженні, підтримали висловлення Генерального прокурора.

Чи є підстави для притягнення прокурорів до дисциплінарної відповідальності? Чи можна говорити про здійснення тиску на прокурорів, які здійснюють кримінальне провадження, Генеральним прокурором? Сформулюйте свою правову позицію.

ЗАВДАННЯ 4

перегляньте відео АБО за посиланням

<https://www.youtube.com/watch?v=xjIKmScHt3g>

На відео зафіксовано процедуру вручення повідомлення про підозру колишнім Генеральним прокурором України Ю. Луценко судді Вищого господарського суду. Відповідно до положень КПК України повідомлення про підозру має бути підписано прокурором та вручено або надіслано в день його складання.

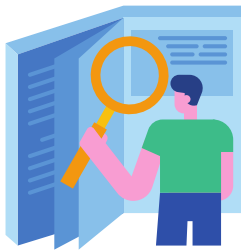
Однак з відеозапису можна чітко встановити, що Генеральний прокурор ставив дату та свої підписи безпосередньо під час вручення повідомлення про підозру.

1) Які засади прокурорської етики були порушені в даному випадку?

2) Які ще порушення були допущені Генеральним прокурором?

3) Чи були юридичні підстави для притягнення дисциплінарної відповідальності прокурора в даному випадку та яке дисциплінарне стягнення могло б бути застосоване?

Сформулюйте свою правову позицію.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ ЗА ТЕМОЮ:

1. Билиця І. О. Професійна етика прокурора: монографія. Одеса: Юрид. л-ра, 2015. 184 с.
2. Івчук М.Ю. Юридична відповідальність працівників прокуратури України. *Форум права*. 2010. №4. С. 397-401.
3. Збірник рішень Кваліфікаційно-дисциплінарної комісії прокурорів у дисциплінарному провадженні (за 2017 рік) / упоряд.: С. В. Подкопаєв, С. В. Гриненко. Харків: Право, 2018. 944 с.
4. Манькут А. Поняття юридичної відповідальності працівників прокуратури. *Підприємництво, господарство і право*. 2016. № 2. С. 158-161.
5. Основи професійної етики та поведінки прокурора: навч. посіб. [Бевзюк І.М., Гвоздик О.І., Горзов А.П. та ін.; за ред. д-ра юрид. наук, проф. Козьякова І.М.]. К.: Національна академія прокуратури України, 2017. 184 с.
6. Толочко О. Професійна поведінка (етика) прокурорів: проблеми нормативного регулювання. *Юридичний журнал: Аналіт. матеріали. Коментарі. Судова практика*. 2006. № 4. С. 52-54.
7. Чернобай А. Морально-етичні вимоги до позаслужбової поведінки прокурора як елемент професійної етики та поведінки прокурора. *Публічне право*. 2017. № 2. С. 219-226.
8. Шумський П. Професійна етика прокурора. *Вісник Національної академії прокуратури України*. 2011. № 4. С. 38-42.
9. Яновська О.Г. Професійна етика юриста як чинник боротьби з професійними деформаціями прокурорів та адвокатів. *Судова апеляція*. 2011. № 2. С. 60-67.

ТЕМА 9

ПРОФЕСІЙНА ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ СУДДІ

ПИТАННЯ ДЛЯ ОБГОВОРЕННЯ

1. Європейські та міжнародні стандарти етичної поведінки суддів.
2. Законодавче регулювання стандартів етичної поведінки суддів на національному рівні.
3. Принципи етичної поведінки судді. Основні вимоги до позаслужбової поведінки судді.
4. Взаємодія з учасниками судового процесу.
5. Взаємодія з органами державної влади.
6. Взаємодія з іншими суддями. Суддівське самоврядування: форма організації.
7. Конфіденційна інформація в професійній діяльності судді.
8. Професійна відповідальність судді. Процедура дисциплінарного провадження щодо судді.

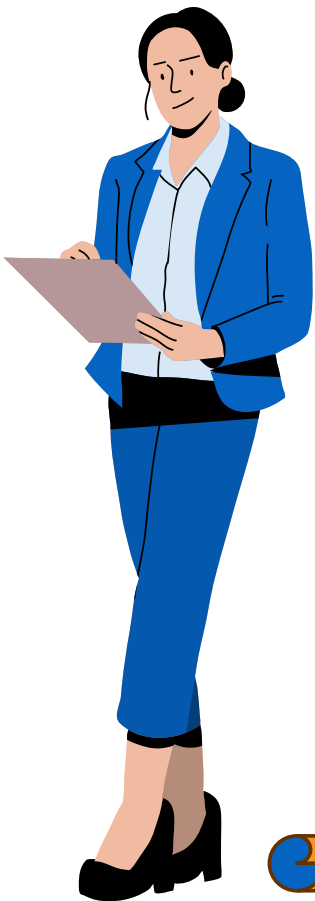

ЗАВДАННЯ 1

05.10.2021 р. на порталі Єдиного державного реєстра судових рішень було оприлюднено рішення по справі № 757/15353/21-п. 3 лютого о 00 год. 40 хв. у Києві на вулиці Паркова Дорога, 2 адміністратор порушив вимоги карантинної постанови Кабінету Міністрів України № 1236 від 9 грудня 2020 р., не вживши заходів щодо своєчасного закриття закладу.

У резолютивній частині судового рішення було викладено наступне: «провадження по справі про притягнення ОСОБА_1 до адміністративної відповідальності за ст. 44-3 КУпАП закрити за закінченням строків притягнення до адміністративної відповідальності і відправити нахер»

*Автори цих матеріалів: тут наведено точно як було у рішенні).
Дивіться текст рішення:*

Справа 757/15353/21-п

Текст рішення:

ПОСТАНОВА ІМЕНЕМ УКРАЇНИ

26 липня 2021 року м. Київ

Суддя Печерського районного суду м. Києва Білоцерківець О.А., розглянувши матеріали, які надійшли з УП ГУНП в м. Києві, про притягнення до адміністративної відповідальності

ОСОБА_1, ІНФОРМАЦІЯ_1, громадянина України, проживаючого за адресою: АДРЕСА_1 за ст. 44-3 Кодексу України про адміністративне правопорушення,
ВСТАНОВИВ:

Згідно протоколу про адміністративне правопорушення 03.02.2021 о 00 год. 40 хв. у м. Києві на Паркова Дорога, 2 адміністратор ОСОБА_1 порушив вимоги п.п. 12 п. 2 постанови Кабінету Міністрів України № 1236 від 09.12.2020, а саме: не вжив заходів щодо своєчасного закриття закладу. Відповідальність за вказані адміністративні правопорушення передбачена ст.44-3 КУпАП.

У судовому засіданні ОСОБА_1 не з'явився, про час та місце розгляду справи був повідомлений належним чином.

Його вина підтверджується достатніми, належними та допустимими доказами по справі, а саме: протоколом про адміністративне правопорушення, рапортом, фотознімками.

Аналізуючи докази по справі з точки зору їх допустимості, об'єктивності та достатності, за відсутності будь-яких істотних суперечностей вважаю вину ОСОБА_1 у вчиненні адміністративного правопорушення, передбаченого ст.44-3 КУпАП, доведеною повністю.

Відповідно до ч. 2 ст. 38 КУпАП, адміністративне стягнення може бути накладено не пізніше, як через три місяці з дня вчинення правопорушення, а при триваючому правопорушенні - три місяці з дня його виявлення.

Згідно п. 7 ст. 247 КУпАП провадження в справі про адміністративне правопорушення не може бути розпочато, а розпочате підлягає закриттю за закінченням строків на момент розгляду справи, передбачених ст. 38 КУпАП.

Враховуючи, що строк притягнення до адміністративної ОСОБА_1 закінчився, провадження по справі підлягає закриттю.

Виходячи з зазначеного, керуючись ст. 38 п. 7 ч. 2, 3, 247 КУпАП, суд

ПОСТАНОВИВ:

Провадження по справі про притягнення ОСОБА_1 до адміністративної відповідальності за ст. 44-3 КУпАП закрити за закінченням строків притягнення до адміністративної відповідальності і **відправити нахер**.

Постанова може бути оскаржена протягом 10 днів з дня винесення постанови і набирає законної сили після закінчення строку подання апеляційної скарги. Апеляційна скарга подається до Київського апеляційного суду через Печерський районний суд м. Києва.

Суддя О.А. Білоцерківець

1) Чи може бути притягнуто суддю до дисциплінарної відповідальності за таке формулювання винесеного рішення?

2) Чи несе дисциплінарну відповідальність секретар судового засідання, якщо ним було допущено помилку у формулюванні винесеного рішення під час набрання тексту рішення?

3) Наразі на сайті ЄДРСР повний текст рішення **за посиланням** (https://reyestr.court.gov.ua/Review/100092611?fbclid=IwAR0l8FpoVhBKCUJoCqvV_a_uaqDCcK7I3DGvE0OLklyeY7ERIX9IgyXQic#) відсутній, а також зазначено, що «доступ до документу обмежено на підставі листа суду від 24.11.2021 № 5600/21 (Вх. № 13452/03-21 від 24.11.2021)», як до такого, що не відповідає оригіналу судового рішення через допущену технічну помилку під час його надсилання до Єдиного державного реєстру судових рішень». Чи несе відповідальність державний реєстратор за оприлюднення такого рішення?

Сформулюйте свою правову позицію.

Категорія справи № [757/15353/21-ц](#): Справи про адмінправопорушення (з 01.01.2019); Адміністративні правопорушення в галузі охорони праці і здоров'я населення; Порушення правил щодо карантину людей.

Надіслано судом: 04.10.2021. Зареєстровано: 05.10.2021. Оприлюднено: 05.10.2021.

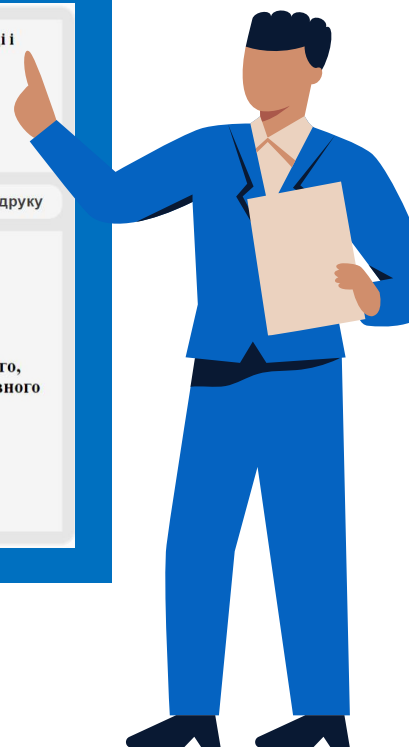
Дата набрання законної сили: 06.08.2021

Номер судового провадження: 3-6568/21

Версія для друку

Доступ до документу обмежено на підставі листа суду від 24.11.2021 № 5600/21 (Вх. № 13452/03-21 від 24.11.2021), як до такого, що не відповідає оригіналу судового рішення через допущену технічну помилку під час його надсилання до Єдиного державного реєстру судових рішень.

ЗАВДАННЯ 2

Суддя Запорожан став учасником інциденту в Одесі. Керований суддею Запорожаном автомобіль Mercedes ML250 ударив автівку, припарковану у дворі будинку №22 по вулиці Французький бульвар, після чого суддя на своєму автомобілі покинув місце пригоди.

13 серпня 2019 року активісти ВО «Автомайдан» на сторінці у Фейсбук оприлюднили відеозапис, на якому патрульні поліцейські зупинили автівку, за кермом якої перебував суддя Запорожан

(https://m.facebook.com/watch/?v=412901129343527&_rdr#_ АБО <https://www.unian.ua/society/10651152-ya-dlya-vas-car-i-bog-v-odesi-suddya-obmatyukav-policeyskih-video.html>).

Коли поліцейські намагались вручити судді повістку про виклик до слідчого, той нецензурно облаяв правоохоронців, а також заявив, що він для них «Цар і Бог».

Чи має суддя понести дисциплінарну відповідальність за свою поведінку під час спілкування з поліцією? Яке стягнення має бути накладене на суддю? Сформулюйте свою правову позицію.

Ознайомтеся з Рішенням Вищої ради правосуддя щодо цього та висловіть свою правову позицію —

https://hcj.gov.ua/sites/default/files/field/file/1470_22.05.2020.docx

ЗАВДАННЯ 3

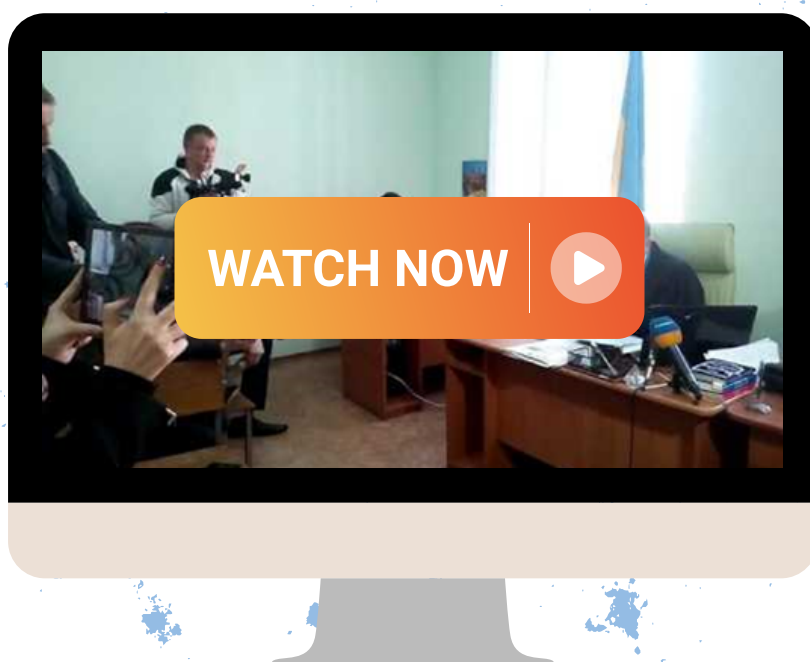
На одній з вулиць патрульні поліцейські зупинили 28-річного водія ВАЗу.

На думку правоохоронців той міг вживати наркотичні засоби. Автомобілісту запропонували пройти тест на стан наркотичного чи алкогольного сп'яніння в

наркологічному диспансері. Результат був позитивний. В організмі виявили опіати, – це природні алкалоїди опійного маку. Після цього водій згадав, що напередодні їв булочки з маком. Пояснення правопорушника разом з результатами тесту на стан наркотичного сп'яніння були занесені в протокол про вчинення адміністративного правопорушення за статтею 130 КУпАП.

Згідно з підслідністю за КУпАПом справу було направлено на розгляд до суду. Після довгострокового розгляду справи, яку неодноразово відправляли на доопрацювання, суддя виніс рішення, яким правопорушника було виправдано. Суддя Ковбаса Ю.П. прокоментував прийняте рішення, і зазначив, що повірив водію та наркологу, який давав покази.

Проаналізуйте відеозапис <https://www.youtube.com/watch?v=Gp4aWe7-nDI> із поясненнями судді стосовно прийнятого ним рішення і дайте відповідь на наступні питання:

1) Чи може суддя прийняти рішення ґрунтуючись на внутрішніх переконаннях в контексті того, чи вірить або чи вважає суд достовірними докази? Як відповідно до професійної етики суддів, суддя має оцінювати докази?

2) Оцініть законність судового рішення, в якому наявність природних алкалоїдів опійного маку в крові порушника виправдовується вживанням харчового маку напередодні наркотичного тесту.

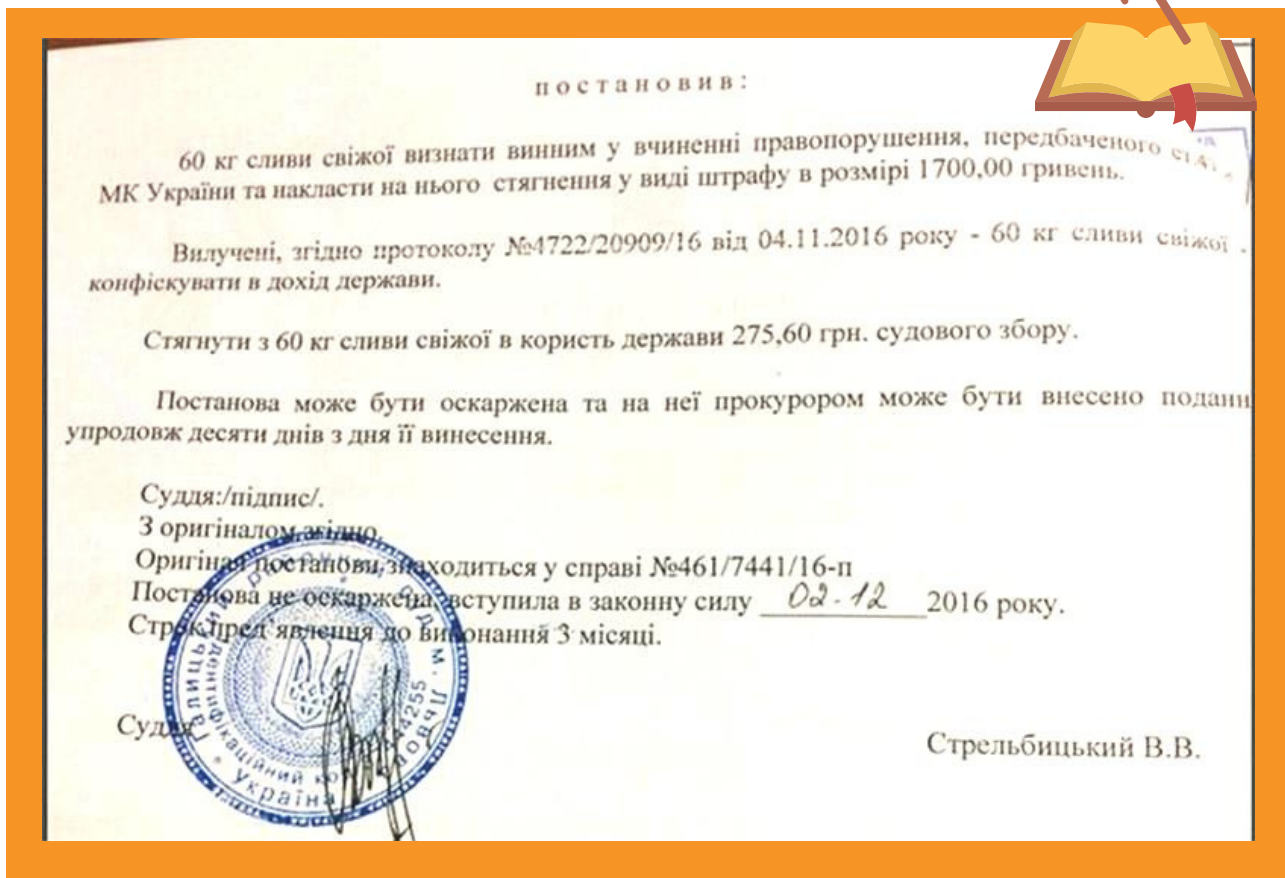
3) Чи може суддя бути притягнутим до дисциплінарної відповідальності за таке рішення?

4) Визначте обов'язкові елементи презумпції невинуватості, які повинні застосовуватися безпосередньо судом і який зв'язок вона має з правилами професійної етики судді?

ЗАВДАННЯ 4

Рішенням Львівського суду було визнано 60 кг сливи свіжої винною і призначено порушнику сплатити штраф. Згодом виявилось, що була допущена помилка, рішення виправили і видалили з Реєстру.

Хто в даному випадку відповідальний за це порушення, суддя чи суб'єкт який друкував рішення?

Чи може бути суддя притягнутий до дисциплінарної відповідальності?

Чи може нести відповідальність помічник судді у випадку якщо він складав та друкував остаточне рішення?

Також визначне відповідальність особи, яка вносить судові рішення до Реєстру, якщо ця особа допустила помилку при перенесенні рішення в Реєстр?

Сформулюйте свою правову позицію.

ЗАВДАННЯ 5

У грудні 2018-го в Інтернет виклали відео адвоката Галчанського:

перегляньте за посиланням <https://www.youtube.com/watch?v=HD5-dmwNvvk>

на якому суддя Щербань в засіданні вилаялася: «Ой, бл**ть, оголошується перерва...!» (Автори цих матеріалів: тут також наводимо точно за текстом на відео).

Адвокат подав дисциплінарну скаргу до Вищої ради правосуддя. У матеріалах дисциплінарної скарги йдеться, що аудіозаписом судового засідання зафіксовано, як суддя Щербань зверталася до захисника: “Чи ви глухий зовсім?”, “дебіл”, “дебіл дебілом”, “оця особь”, “людина больна, неадекватна, зовсім хвора”.

На відео видно, що під час надання свідком пояснень суддя Щербань підвищеним тоном звернулася до адвоката Галчанського: “Я не бажаю, щоб ви мене знімали”, “Я виб’ю вам зараз цю апаратуру”, “тварина”, “дать по морді? щас дам”, “ну придурок, самий настоящий придурок”.

Зрештою, адвокат оприлюднив фото, на якому зафіксований момент, де суддя показує йому дулю.

Згодом у письмових поясненнях суддя Щербань повідомила, що після закриття судового засідання у кримінальній справі вона із секретарем перебувала у залі та готувалась до проведення декількох судових засідань у режимі відеоконференції, коли до зали раптово увірвався адвокат Галчанський. Він нібито почав показувати судді непристойні жести, провокуючи її у відповідь, на що вона також показала йому непристойний жест (дулю).

Крім того, Щербань пояснила, що вони з адвокатом тривалий час перебувають у неприязних стосунках – ще з часу, коли він працював суддею в Оріхівському районному суді Запорізької області.

21 березня 2019 Вища рада правосуддя відкрила дисциплінарне провадження щодо Щербань. А 26 березня ВРП ухвалила звільнити її у

відставку за поданою нею ж заявою. При цьому зазначалося, що суддя подала заяву ще 6 лютого.

*Оцініть законність притягнення судді до дисциплінарної відповідальності.
Чи може бути притягнуто суддю до дисциплінарної відповідальності за непристойну поведінку в залі судового засідання та поза залом судового засідання?*

Як визначити межі поведінки несумісної з посадою судді?

Чи може бути притягнуто адвоката до дисциплінарної відповідальності в даному випадку, за що саме, та яке дисциплінарне стягнення може бути застосовано до нього?

Сформулюйте свою правову позицію.

ЗАВДАННЯ 6

Перегляньте відео

АБО за посиланням <https://www.youtube.com/watch?v=FShHC5MiWn0>

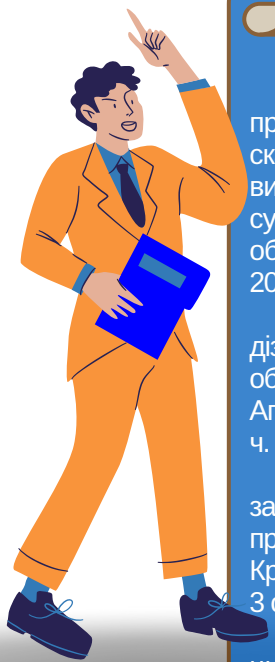
Визначте чи дотримався суддя принципу гласності? Чи є межа дотримання цього принципу? Яке співвідношення гласності та конфіденційності? Чи може на реалізацію принципу гласності вплинути той факт, що сторона (сторони) не бажають, щоб їх фільмували? Сформулюйте свою правову позицію.

ЗАВДАННЯ 7

Проаналізуйте правову позицію Верховного Суду та саме судові рішення, а також висловіть свою правову позицію.

Правова позиція ВС: Звільнення з посади помічника судді без подання судді є неправомірним.

Судова справа:

13 березня 2019 року Велика Палата Верховного Суду розглянула в порядку письмового провадження справу за позовом ОСОБА_3 до Апеляційного суду Закарпатської області про скасування наказу про звільнення, поновлення на роботі, стягнення середнього заробітку за час вимушеного прогулу та відшкодування моральної шкоди за касаційною скаргою Апеляційного суду Закарпатської області на рішення Ужгородського міськрайонного суду Закарпатської області від 11 грудня 2017 року та постанову Апеляційного суду Львівської області від 05 червня 2018 року, і прийняла постанову, в якій зазначила наступне.

У справі встановлено, що 06 березня 2017 року після виходу на роботу з лікарняного позивачка дізналася про те, що 01 березня 2017 року керівником апарату Апеляційного суду Закарпатської області видано наказ про звільнення її з займаної посади додаткового помічника судді Апеляційного суду Закарпатської області ОСОБА_6 з 01 березня 2017 року на підставі п. 2 ч. 1 ст. 36 КЗпП України у зв'язку з закінченням строку трудового договору.

Позивач вважала, що наказ про звільнення є незаконним і таким, що не відповідає чинному законодавству та грубо порушує її права, оскільки на момент звільнення письмової відмови у призначенні помічником судді ОСОБА_6 не надходило і вказаний суддя перебуває у штаті суду. Крім того, вона є одинокою матір'ю дитини-інваліда до трьох років і має гарантії, передбачені ч. 3 ст. 184 КЗпП України, що не було враховано відповідачем при її звільненні.

Нормами п. 18 ч. 3 ст. 3 Закону України «Про державну службу» встановлено, що дія цього Закону не поширюється на працівників патронатних служб, якими відповідно до ч.ч. 1-3 ст. 92 вказаного Закону є і помічники суддів. При цьому згідно частини четвертої зазначеної вище статті

18 Рішення, внесені до ЄДРСР за період із 17.01.2018 по 02.01.2020

Дайджест судової практики ВС у справах зі спорів, що виникають із трудових відносин визначено, що особливості патронатної служби в судах, органах та установах системи правосуддя визначаються законодавством про судоустрій і статус суддів.

Відповідно до ч.1, ч.3 ст. 157 Закону України «Про судоустрій і статус суддів» помічник судді призначається на посаду та звільняється з посади керівником апарату відповідного суду за поданням судді.

Таким чином, станом на час звільнення позивача посада помічника (додаткового помічника) судді відносилася до патронатної служби, не належала до державної служби, а тому на спірні правовідносини не поширювалася дія Закону України «Про державну службу», у той же час поширювалася дія гарантії, передбачених КЗпП України.

Одночасно з урахуванням вищезазначених положень Закону України «Про судоустрій і статус суддів» та пунктів 2, 7, 8 Положення про помічника судді загальної юрисдикції помічник судді - це працівник патронатної служби в суді, який забезпечує виконання суддею повноважень щодо здійснення правосуддя. Судді самостійно здійснюють добір помічників. Помічник судді призначається на посаду та звільняється з посади керівником апарату відповідного суду за поданням судді. Помічник судді призначається на посаду на строк повноважень безпосереднього керівника та не довше ніж на період перебування безпосереднього керівника у штаті суду. Призначення на посаду помічника судді здійснюється на підставі письмового подання судді без конкурсного відбору наказом керівника апарату відповідного суду.

Відповідно до матеріалів справи, станом на час звільнення позивача із займаної посади повноваження судді, яким внесено подання на прийняття на роботу позивача, не були припинені, цей суддя не звільнений із посади судді вказаного суду. У той же час станом на 01 березня 2017 року було наявне подання судді, датоване 27 лютого 2017 року, на призначення позивача його

помічником на час виконання ним повноважень судді цього суду.

Натомість суддя не вносив подання про звільнення позивача з посади помічника, а тому звільнення без такого подання є неправомірним.

Детальніше із текстом постанови Великої Палати Верховного Суду від 13 березня 2019 року у справі № 308/4431/17 (провадження № 14-555цс18) можна ознайомитися за посиланням <http://reyestr.court.gov.ua/Review/81013819> АБО <https://zakononline.com.ua/court-decisions/show/81013819>

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ ЗА ТЕМОЮ:

1. Лозовой В. О., Петришин О. В. Професійна етика юриста. Х.: Право, 2004. 176 с
2. Нестерчук Л. П. Етичні основи в діяльності суддів України. *Актуальні проблеми держави і права*. 2009. С. 212–216
3. Овсяннікова О. Професійна етика суддів та працівників суду як чинник, що впливає на формування громадської думки. *Підприємництво, господарство та право*. 2016. № 8. С. 196–200.
4. Притика Д. Судова незалежність — етика і проблеми корупції. *Право України*. 2000. № 1.
5. Тацій Л. Етика судді та особливості її нормативної регламентації. *Вісник Національної академії правових наук*. 2014. № 1(76). С. 75–85.

5. САМОСТІЙНА РОБОТА

Самостійна робота студента є основним засобом засвоєння навчального матеріалу у вільний від аудиторних занять час.

Самостійна робота студентів здійснюється у таких формах:

- індивідуальна підсумкова письмова робота;
- опрацювання нової наукової та навчальної літератури, статистичних даних та судової практики вирішення трудових спорів тощо;
- робота над кейсами;
- виконання практичних завдань, самотестування;
- підготовка тез доповідей на науково-практичні конференції;
- участь у конкурсах студентських наукових праць;
- підготовка до практичних занять та іспиту.

6. ІНДИВІДУАЛЬНА РОБОТА СТУДЕНТІВ

Мета: допомогти студентам у вивченні основ правильного застосування чинного законодавства щодо професійної відповідальності правника.

Зміст: ознайомлення з відповідною навчальною літературою, опрацювання рекомендованої літератури, чинного законодавства й практики його застосування, з'ясування формулювання теми та пунктів плану й кола питань, які повинні бути розглянуті.

Види: підготовка презентацій, узагальнень судової практики, кейсів, розробка тестів, а також інтерактивних завдань.

КРИТЕРІЇ ОЦІНКИ УСПІШНОСТІ СТУДЕНТІВ

Навчальна дисципліна	Вид контролю	Загальна кількість балів за практичні заняття	Бали іспиту
Професійна відповідальність правника	Іспит	Max - 40 балів Min – 20 балів	Max - 60 балів

РОЗПОДІЛ БАЛІВ, ЯКІ ОТРИМУЮТЬ СТУДЕНТИ

Формою контролю знань студентів є іспит. Мінімальна кількість балів для допуску – 20.

Розподіл балів між формами організації освітнього процесу і видами контрольних заходів:

Поточний контроль			Підсумкова оцінка знань(іспит)
Загальна частина	Особлива частина	Індивідуальна робота	Max 100
Max 15	Max 20	Max 5	

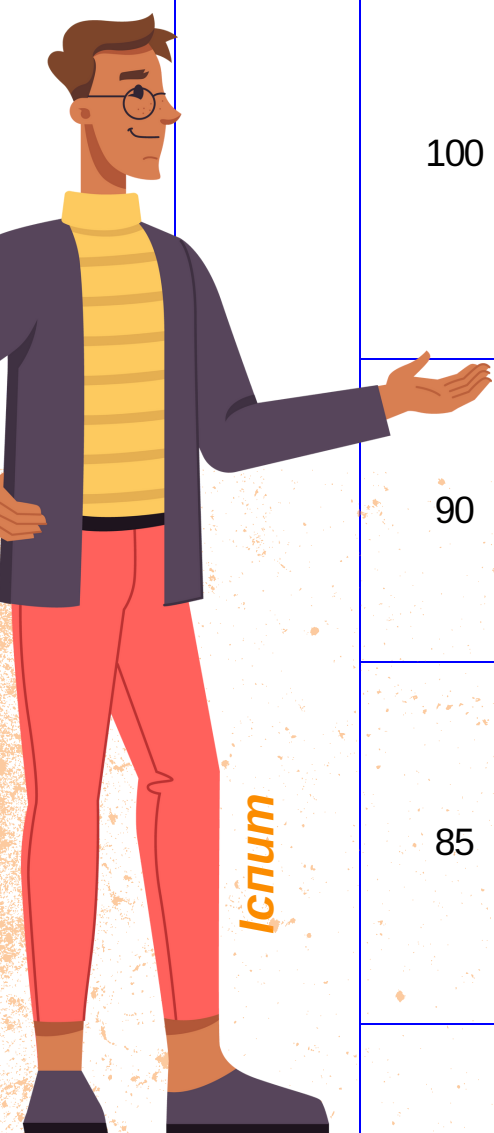
Критерії оцінювання з дисципліни «Професійна відповідальність правника»

Вид контролю	Кількість балів	Критерії (за кожною з оцінок)
1	2	3
Поточний контроль на практичному занятті	Max 3	Відмінне засвоєння навчального матеріалу з теми, можливі окремі несуттєві недоліки.
	2	Добре засвоєння матеріалу з теми, але є окремі помилки.
	1	Задовільний рівень засвоєння матеріалу, значна кількість помилок.
	Min 0	Незадовільний рівень засвоєння матеріалу.

Індивідуальна робота

1	2	3
	Max 5	Робота оформлена відповідно до вимог кафедри. Робота не містить методологічних помилок, є посилання на джерела та власні висновки. При захисті продемонстровані глибокі знання теми, а також доведеність висновків, позицій, класифікацій тощо.
	4	Робота оформлена відповідно до вимог кафедри. Робота містить незначні методологічні помилки, є посилання на джерела, є власні висновки. При захисті продемонстровані достатні знання теми, а також доведеність висновків, позицій, класифікацій тощо.
	3	Робота оформлена відповідно до вимог кафедри, але з незначними помилками. Робота містить методологічні та змістовні помилки, є посилання на джерела, є власні висновки. При захисті продемонстровані достатні знання теми, але виникли проблеми з аргументації окремих понять та суджень у роботі, доведеність висновків.
	2	Робота оформлена з помилками та порушеннями кафедральних вимог щодо форми роботи. Робота містить методологічні та змістовні помилки, використано недостатню кількість джерел для обґрунтування дослідження та висновків. При захисті виникли труднощі щодо розкриття змісту теми, наведення аргументів стосовно окремих положень роботи та обґрунтованості і доведеності висновків.
	Min 0	Робота оформлена неналежним чином, без посилання на джерела та містить методологічні помилки. При захисті автор роботи не може продемонструвати знання з обраної теми, навести аргументацію понять та здійснити аналіз інформації. Робота виконана з порушенням вимог академічної доброчесності.

1	2	3
Іспит	100	1. Всебічне, систематичне і глибоке знання матеріалу, передбаченого програмою навчальної дисципліни, у тому числі орієнтація в основних наукових доктринах і концепціях навчальної дисципліни. 2. Засвоєння основної та додаткової літератури, рекомендованої кафедрою. 3. Здатність до самостійного поповнення знань з навчальної дисципліни й використання отриманих знань у практичній роботі.
	90	1. Повне знання матеріалу, передбаченого програмою навчальної дисципліни. 2. Засвоєння основної літератури та знайомство з додатковою літературою, рекомендованою кафедрою. 3. Здатність до самостійного поповнення знань з дисципліни, розуміння їх значення для практичної роботи.
	85	1. Достатньо повне знання матеріалу, передбаченого програмою навчальної дисципліни, за відсутності у відповіді суттєвих помилок. 2. Засвоєння основної літератури, рекомендованої кафедрою. 3. Здатність до самостійного поповнення знань з дисципліни, розуміння їх значення для практичної роботи.
	75	1. Знання основного матеріалу, передбаченого програмою навчальної дисципліни, в обсязі, достатньому для подальшого навчання і майбутньої роботи за професією. 2. Засвоєння основної літератури, рекомендованої кафедрою. 3. Помилки й суттєві неузгодженості у відповіді на заліку за наявності знань для їх самостійного усунення або за допомогою викладача.
	70	1. Знання основного матеріалу, передбаченого програмою навчальної дисципліни, в обсязі, достатньому для подальшого навчання і майбутньої роботи за професією. 2. Ознайомлення з основною літературою, рекомендованою кафедрою. 3. Помилки у відповіді на заліку за наявності знань для усунення найсуттєвіших помилок за допомогою викладача.

1	2	3
Іспит	60	1. Прогалини в знаннях з певних частин основного матеріалу, передбаченого програмою навчальної дисципліни. 2. Наявність помилок у відповіді на питання на заліку.
	55	1. Відсутність знань значної частини основного матеріалу, передбаченого програмою навчальної дисципліни. 2. Неможливість продовжити навчання або здійснювати професійну діяльність без проходження повторного курсу з цієї дисципліни.

Укладачі:

Олег Миколайович Ярошенко – доктор юридичних наук, професор, професор кафедри трудового права Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого, член-кореспондент Національної академії правових наук України, Заслужений діяч науки і техніки України;

Олена Євгенівна Луценко – кандидатка юридичних наук, доцентка, доцентка кафедри трудового права Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого.

ВАЖЛИВО!!!

Усі матеріали, які використовували укладачі для підготовки цих матеріалів, є вільно доступними у мережі Інтернет!!!

Автори НЕ порушували авторських прав, прав на приватність, на захист особистої інформації будь-яких осіб, тощо.

Співпадіння прізвищ є випадковим.

Автори опиралися на Програму реформування сектору юстиції «Нове правосуддя», на навчальну програму курсу USAID «Професійна відповідальність правника»

IMPORTANT